

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin.
□ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Tersegla, Ljubljana (Katol. tiskarna).
□ □ □ □ □
Upravišтво: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 5. in 6.

V Ljubljani, dne 26. marca 1910.

Letnik III.

Velikonočne misli.

Neki slovenski pesnik je objavil v nekem mesečniku majhen članek, ki ga omenjamo zato, ker ni težko ugeniti, zoper kaj je naperjen. Nežnočuteči pisatelj toži, kako je na Slovenskem malo ljubezni, koliko pa sovraštva in kako žalostna je zato Velika noč, ki jo letos praznujejo Slovenci. Potem pa nadaljuje:

„Resnično, smilijo si mi mlada srca, ko gledam, kako jih zastrupljajo le s sovraštvom, namesto da bi vžigali v njih sveti, očiščujoči in in ogrevajoči plamen ljubezni! V tem ne more biti sreče, ne miru, ne radosti velikonočne! Ker srd in sovraštvo — ali nista ogenj, ki vse požge in uniči? Najbolj osmudi navadno res njega, iz čigar strastnega srca plamti. A mnogokdaj, žalibog, tudi nedolžne ... „Smili se mi ljudstvo“ — naša mladina ...

A ljubezen, ali ni oplemenitovala src, ali ni oplojevala duš z velikimi nagibi in največjimi sklepi vse veke? In oplemenitovala in oplojevala bo misli in hotenje človekovo v vekov veke.

Če more kaj predrugačiti svet, ki danes vzdihuje v trpljenju, v bedni raztrganosti, v sovraštvu in v bojih, ga bo — ljubezen! Ko ljubezen vsa srca prevladi, bo v vsih srcih vedna Velika noč; vedna Velika noč, čas pomladanskega veselja in prednebesne radosti v vsem človeškem medsebojnem občevanju, v mislih in življenju vsakega in vseh ...

Zato je Sin božji v vseh svojih besedah učil — ljubezen. In v vseh delih je delil — ljubezen. Bil je, je in ostane v vse veke — Večna Ljubezen! Kdor živi v ljubezni, živi v njem. S sovraštvom nima ničesar skupnega!

Zato Vam bodi, mladi prijatelji, moj velikonočni pozdrav:

„Več ljubezni! Iz src nizki egoizem in vse sovraštvo! Ljubezen v srca!“

— — — — —
Kaj pa mi porečemo?

Prvič porečemo na to pesniško velikonočno željo tole: Krščanska slovenska mladina odklanja, da bi jo kdo pomiloval, ker tega ni treba. Drugič pa: Ljubezen do dobrega brez sovraštva do slabega je nemogoča, ker sam Bog, ki je neskončna ljubezen, neskončno sovraži greh in vse slabo. Tretjič: Sveta ne predrugači ljubezen, če se ne ravna po resnici. Ljubezen, ki vsemu prizanaša, imenujejo cerkveni očetje neurejeno, nepravo

ljubezen in taka ljubezen ne rodi nikoli nič dobrega. Prizanašati in odpuščati se mora bližnjiku, v kolikor je človek, ki ima dušo, upodobljeno po Bogu, od samega sinu Božjega s krvjo odkupljeno, namenjeno za večno slavo, ud tajinstvenega Kristusovega telesa. Prizanašati pa ne smemo mislim, čustvom in delom, ki jih bližnjik razširja okoli sebe, sovražiti moramo zlo, ki izhaja iz njega, pobijati moramo kvarni socialni vpliv, ki izvira od posameznika in prehaja od njega na okolico in zato je naša sveta dolžnost ta vpliv ovirati, zamoriti in se zoper njega boriti. To zlo kot socialni činitelj je tisti svet, o katerem je Jezus Kristus na Veliko noč, predno se je dal na križ pribiti, rekel, da zanj ne moli! To zlo je tisto, zoper katerega se je naš Izveličar boril od rojstva do smrti, in zato se ni pomišljal razširjevalce tega zla, pismarje, takratno inteligenco, učnike naroda in voditelje ljudstva, javno razkrinkati kot sleparje, hinavce in morilce svetnikov božjih. Zato je apostol Pavel pisal Titu, da mora nasprotnikom krščanstva, različnim „čvekačem in sleparjem zamašiti usta, da s svojimi pogubnimi nauki ne bodo begali celih rodbin“ (Pismo Titu, 1; 10, 11), ga opominjal, naj s „krivoverci, ki se ne dajo po večkratnem posvarilu poboljšati, sploh ne občeje“ (3; 10), zato je sam Bog, kakor nam isti apostol v pismu do Judov lepo razlaga, dejal trdosrčnemu ljudstvu: „Razsrdil sem se nad vami, ki ste v puščavi, kjer ste štirideset let videli moja dela, zakrknili svoja srca, in sem prisegel v svoji jezi: Nikoli ne boste videli mojega blagra in ne boste uživali miru pri meni!“ (Pismo Judom, 3; 8—11). Napušnim, ki nočejo priznavati resnice, se Bog upira — tako je zapisano — in izžemalcem ljudstva kliče apostol Jakob, da „svoja srca pitajo za klavnico“, kjer jih bo Bog pogubil. In kako je dejal v svojem pismu apostol Peter, glavar Kristusove Cerkve?:

„Je veliko krivih prerokov med vami, ki snujejo pogubne stranke, zatajujejo Boga, ki jih je odkupil in zabavljajo resnici. Toda njihova poguba ne spi. Bog ni prizanesel niti angelem, ampak jih je pahnul v peklo in prikoval na verige teme ter jih shranil za sodbo. Pravtako bo pogubil te preroke, te vire brez vode, meglene oblake, ki jih podi veter: večna tema jim je namenjena. Svobodo oblublajo, pa so sužnji svoje pokvarjenosti“ ... (2. pismo, 2. poglavje). Apostol Janez v svojem pismu na kristjane, toplo priporoča ljubezen, ki jo moramo izkazovati drug

drugemu, ostro pa svari, da bi ljubili pogubna dela in nauke, ki izhajajo iz posameznikov, zakaj „kdor svet ljubi, ta Boga ne ljubi!“ (2; 15). In kakšne nauke nam daje isti apostol, da se pogubnih del in naukov krivovercev obvarjemo in jih zatremo? :

„Bodite na straži, da ne bo naše delo zastonj! In če pride kdo k vam in ne prinese Kristusovega nauka: ne sprejmite ga in ga ne pozdravite!“

Zadosti! Kdor prav umeva krščanstvo, ta mora nujno priti do tega zaključka: Ni velike ljubezni do resnice, kjer ni obenem velikega sovražstva do zmote, a ni velike ljubezni do dobre stvari, kjer ni tudi velikega sovražstva do slabe!

In zato se glasi naš velikonočni pozdrav slovenski mladini:

Veliko ljubezni za resnico, veliko sovražstva do neresnice, do nepoštenosti in polovičarstva, da ne bo zastonj naše delo!

Veliko ljubezni!

Najprej je treba, da se medseboj ljubimo. V tem oziru je ponekod med nami še nekaj pomanjkljivosti. Le eno stvar naj omenimo. Naša mladeniška organizacija je veliko pripomogla k temu, da so izginila brezumna nasprotstva in sovražstva med fanti v posameznih vaseh pa med vami samimi. Kako so danes naši fantje složni, kako radi drug za drugega žrtvujejo čas in denar, kako se podpirajo v sleherni stvari! Vendar pa vemo še za nekaj krajev, kjer se fantje sicer ne črtijo, toda bolj postrani gledajo, to pa zavoljo neumnega napuha. Zadnji čas je, da to izgine. To je preostanek iz starih časov, ko so tržani kmete iz okolice gledali odzgoraj in mislili, da so kaj več. Pustimo to starim, če mislijo, da brez tega ne morejo izhajati! Najbolj trapasto je, če se kdo postavlja s stvarjo, ki ni njegova zasluga. Ali si ti kaj pripomogel k temu, da si pripadnik slavnega trga, da so tvoji starši petični ali da imaš imenitno in daleč naokrog razširjeno žlahto? In jeli to sploh stvar, ki je vredno se z njo ponášati? Slovenski katoliški fant se naj sploh z nobeno rečjo ne ponáša, niti s tako ne, ki je res kaj vredna, zato ker se ima slovenski krščanski mladenič le učiti, napredovati, stremeti dalje in ne sme nikdar sam s seboj in s svojo izobrazbo zadovoljen biti. Če pa v resnici kaj več veš kakor drugi, jih pa poučuj in dvigaj. Zato pa fantje, glejte, da preženete iz vaših vrst še zadnjo sled ošabnosti, ki je dedščina prejšnjih časov!

Ljubite ljudstvo!

V nekem listu, ki je našega mišljenja, smo brali, da ni prav, da učimo tako gorečo ljubezen do ljudstva, zakaj vsa oblast je od Boga, ne pa od ljudstva. Kako malo nas je umel tisti, ki je smatral za potrebno nas tako posvariti! Mi dobro vemo, da je vsa oblast od Boga, vemo pa tudi, da je od Boga ljudstvo! Zato ne razumemo, zakaj bi bilo treba ljudstvo menj ljubiti, ker ni vsa oblast iz njega. Mi ljudstva ne ljubimo zavoljo oblasti — naj jo ima ali naj je nima, naj je ima več ali manj — ampak ga ljubimo zato, ker vemo, da smo udje ljudskega telesa in usahnemo, ako

se od njega odcepimo. Mi ljubimo ljudstvo, kadar mu razlagamo njegove pravice, ga pa ravnotako ljubimo, kadar mu zabičujemo njegove dolžnosti. Mi ljubimo ljudstvo, ker ga je Bog za velike stvari poklical in namenil, zakaj ljudstvo stori več kakor posameznik. Posameznik ni nič brez ljudstva; ljudstvo so tista tla, iz katerih smo vzklili. In kakor ni ljubezen do Boga nikoli zadosti velika, tudi ljubezen do ljudstva ni nikoli zadostna in zato ga moramo vedno bolj in vedno globlje ljubiti. Ljubimo ga pa z dejanji. Razvijati vse, kar počiva v ljudstvu dobrega, zatirati pa slabo: to je ljubezen do ljudstva. Kdor ljudstvo ljubi, mora tudi sovražiti: sovražiti tisto, iz česar izvira slabo in poiskati ter izsušiti te vire greha, slabosti, neznačajnosti, sebičnosti, neodkritosti, ki je še veliko med ljudstvom.

Ljubite duhovščino!

Duhovnik je najlepši cvet ljudstva, on je posredovalec med Bogom in ljudstvom, on naj globlje pozna ljudsko dušo, njemu so odprta vrata v njegove tajnosti, on vidi Najsvetejše v tabernaklu, vidi pa tudi najsvetejše v ljudskem srcu. Duhovnik je tisti, ki najmenj skrbi zase in ima edinole ta poklic, da osreči druge; njegov vzor je Kristus, ki se žrtvuje. Četudi bomo katoliški Slovenci imeli zadosti posvetnega razumnštva — duhovnik bo vedno ostal prvi v našem gibanju. Ljubite pa — dragi mladeniči — duhovnika in redovnika ne samo zato, ker sta delavca na ljudskem polju, ampak tudi zato, ker sta vzor krščanskega življenja. Glejte — kaj pa je končni cilj vsega našega organizatoričnega delovanja? Nič več in nič menj kakor — krščansko življenje! V tem oziru pa nam vsem še veliko, veliko manjka. Kako smo še nepopolni, udani strastem, slavo-hlepni, nagle jeze, hitri, kadar treba obsojati druge, svojih lastnih napak pa ne vidimo, nestrpni, nepotrpežljivi! Zato pa je dobro, da imamo predseboj vzore krščanskega življenja, može, ki ljubijo molitev, so se odrekli posvetnim nasladam, živijo v revščini in pokorščini. To so predvsem naši redovniki. Oni so tisti, ki drže visoko prapor ubožstva zoper bogatstvo in pohlep po minljivih dobrinah, čistosti zoper poželjivost telesa, pokorščine zoper napuh sveta in sebičnost. Oni hranijo in vedno nanovo užigajo vzore nebes med nami: zato so nam tolažniki, kadar pademo, opomin, kadar se prevzamemo, opora, kadar omagujemo. Fantje, ljubite jih in jih spoštujte!

Ljubite čistost!

Fantovska neomadeževanost in dekliška čistost naj zopet postaneta vzor slovenski mladini! Najbolj pogubna posledica liberalizma je bila, da so se začeli fantje čistosti sramovati in imeti čednostno življenje za manjvredno. Narod, ki rodi že v mislih, čustvih in besedah pokvarjeno mladino, ne more priti nikamor višje in zaostaja na vseh poljih. Nečistnik nima za nobeno reč na svetu nič zmisla. Nečistnik je len, nemaren, misli samo nase, kako bi sebe zadovoljil, in se, kakor lepo pravi apostol, „izgublja v lastnih domišljijah.“ Tiste, ki vpijejo: narodna misel in samo narodna misel, bo rešila Slovence! zavrnete: Le čed-

nostna misel bo Slovence rešila! Če bomo imeli mladino, ki bo čednost ljubila, čedno živela in čedno mislila, potem nas ni treba biti strah Roseggerjevih fondov, zakaj niti milijardi nas ne bodo mogli uničiti in izkoreniniti iz domače zemlje. Čistost je življenjski sok vsakega naroda. Zlasti vam pa fantje priporočamo, da se zavedate, kakšen zaklad ima slovensko ljudstvo v svojem dekletu in svoji ženi. Vedite, da vse dobro, ki ga možje ustvarjajo, žene in dekleta ohranjajo in množijo, one so tudi najtrdnjša opora krščanske organizacije. Če ne bi bile naše matere toliko molile, delale in trpele, bi naši krščanski voditelji ne bili mogli s svojim delom niti začeti. Zakaj vedite, da besede velikih mož in njih dejanja in trud nikoli toliko ne izdajo kakor življenje in delovanje svetnikov. Svetnic pa smo imeli in imamo največ med našimi materami — svetnic, kojih imena niso zapisana v nobeni knjigi na zemlji, pač pa pri pravičnem in vsegavednem Bogu v nebesih. Ali ni zato grd greh — slovenski mladenič — če dekleta, bodočo mater — tako malo ceniš in spoštuješ, da ga zapeljuješ, z grdimi besedami kvariš in potegneš v krog svojih nečistih in po zemlji se plazočih misli? Krščanski mladenič, bodi vitez! Bod ti sveta lastna čast in čast slovenske žene! Potem bo veselo vaše življenje — oko v oko si boste gledali — veselili se drug drugega — se združili za življenje in drug v drugem odkrili čezdaljegloblje zaklade dobrote in plemenitosti.

Veliko sovražite!

Sovražite vsako laž in hinavščino, sovražite predvsem polovičnost. Polovičarji so med slovenski narod posejani kakor gost izpuščaj; povsod jih je zelo veliko, veže jih trdna veriga, močni so brez organizacije. So polovičarji, ki se bolj k nam, in so polovičarji, ki se bolj k nasprotnikom nagibljejo, toda oboji so enake vrednosti, namreč nobene. Danes so vsi že toliko podučeni, da lahko vedo, kam spadajo in kje je njihovo mesto. Eni so polovičarski zavoljo strahopetnosti, drugi zavoljo dobička, tretji zavoljo lenobe. Razlogi so vsi enako grdi. Vi pa, krščanski mladeniči, ne trpite polovičarstva okoli sebe, zaničujte polovičarstvo, razkrinkajte ga in ga preganjajte, odkrivajte razloge polovičarstva!

Sovražite Bogu sovražni liberalizem in vse vrste „svobodomiselnost“. Sovražite liberalizem, kjer uči polovičarstvo, sovražite ga, kjer uči očito zoper Boga, krščanstvo in katoliško cerkev. Pomisliti moramo, da nasprotniki ne počivajo. Zadnji čas delajo zlasti med ljudskošolsko mladino. Po trgih je liberalizem bolj zagrizen kot je bil le kdaj, in ti, ki se nam prilizujejo, niso naši pravi prijatelji. Čezdalej bolj se kaže potreba, da svoje postojanke še bolj utrdimo, da združimo v naši organizaciji slehernega, ki z nami misli in čuti, da se do zadnjega našega moža in zadnje žene vsi zberemo v en tabor. Zato zdaj ni čas za premišljevanja o tem, kako bi vsi bili enih misli, ali pa kako bi vsaj spoštovali drug drugega prepričanje, se cedili samega prizanašanja in se drug v drugega vtopleli. To niso resne besede. Drug drugemu moramo pomagati

in drug nad drugim izvrševati dela krščanskega usmiljenja brez razlike. Moli za nasprotnika, ljubi ga, izkazuj mu dobroto, kolikor moreš, padni na kolena pred njim, žal ti naj bo za njegovo dušo, kaži mu, kako se zanj zanimaš, kako trpiš zanj, kako bi dal vse, da ga rešiš, da mu oči odpreš, spoštuj v njem vse, kar ima plemenitega, uči se od njega, priznavaj, v čemer te prekaša, in sramuj se pred njim, v kolikor si slabši od njega, hvali njegove vrline, brani ga pred neupravičenimi napadi, bodi z njim v osebnem občevarju dobrotljiv in prijazen, ne sodi ga po krivici, ne obsojaj ga, kar se njegove osebe tiče, ker je le Bog sodnik, toda, kadar se gre za nauke, ki jih razširja in za upliv, s katerim jih uveljavlja, takrat pa ti mora biti le ena sama in edina stvar merilo: resnica! Ljubezen, kadar se gre za osebo, resnica, kadar se gre za stvar! Tukaj ni prizanašanja, tukaj je boj, tukaj ni palmova vejca, tukaj je le meč, tukaj ni mehkoba, ampak trdnost in neomajnost in neodjenljivost.

To je nauk krščanstva tudi v Veliki Noči. Zakaj bil je velikonočni teden, ko je dejal Jezus:

„Tvoj nauk sem svetu razodel, toda svet ga sovraži. Zato zanj ne molim, ampak le za one, ki so tvoj nauk sprejeli. Tem sem razodel tvoj nauk in so ga sprejeli ter spoznali, da sem jaz izšel iz Tebe. Oni ne držijo s svetom, kakor tudi jaz ne držim z njimi!“

Veselo Veliko Noč, fantje, veselo Vstajenje vam in vsemu ljudstvu!

„Klerikalizem“

Zadnji boji proti družbi sv. Cirila in Metoda, s katero hočejo sovražniki vere in cerkve loviti zase pristaše, so pokazali, da je po Slovenskem še mnogo ljudi, ki so na nejasnem sami s seboj. Ni jim zameriti. Mnogi izmed njih so bili vzgojeni v tisti dobi našega narodnega preporoda, v kateri se je šlo samo za boj proti našemu narodnemu nasprotniku. Nepobitno je dokazano, da so tudi v tistem času stali slovenski duhovniki v prvih vrstah braniteljev naših narodnih pravic. Za njimi in ob njih pa so se borili ljudje, katerim se ni šlo samo za narodnost in dobrobit slovenskega naroda, temveč v prvi vrsti za njihove lastne osebne koristi. Ti ljudje so se spravili na površje. Izpodrinili so nesebične, požrtvovalne narodne delavce in zavzeli sami vodilna mesta v naši javnosti. Neomejeno so zavladali, se pasli nad ljudskimi bolečinami in zdravili te bolečine s frazami o narodnosti. V brošuri „Mladiči na plan“ beremo o njihovem delu sledeče: „Zasluznim možem so postavljali spomenike in odkrivali spominske plošče; prirejali so gledališke predstave, plesali so, klicali govornikom „Živijo“, navduševali so se nad slovensko pesmijo, tudi solze so jokali ter jeclali besede ljubezni o domovini in narodu. O domovini, katere niso poznali, in o narodu, katerega so zaničevali! Njih ljubezen do domovine so bile prazne besede in prireditve šumečih vesellic samo za to, da so iskale na njih njihove

hčere ženinov, matere kazale nove obleke, sinovi in očetje pa so se opijanjali. O, nesrečna domovina, če bi bili to tvoji rešitelji!"

Dolgo so bili voditelji te domovine, a rešitelji niso bili!

Kaj imamo iz tistih časov? Nekaj propadlih čitalnic, slovensko „Sokolstvo“, na čegar ladji plapolala zastava svobodomiselstva, par neokusnih spominkov, nekaj tucatov društvenih zastav, ob katerih blagoslovljenju ali odkritju se je stočilo na tisoče litrov vina v blagor domovine, in pa še nekaj: nemško-slovensko politično pogodbo, ki daje pečat dobi narodnega probujenja. To imamo in pa v mnogih srcih spomine „na tiste lepe dni ljubezni, bratstva, edinosti in pa divjega sovraštva proti Nemcem“.

To imamo in to bi imeli še dandanes, ako ne bi iz vrst naših duhovnikov vstali pravočasno možje, ki so izprevideli, da tako ne more biti, da tako ne sme ostati dalje. Šli so in pričeli čisto drugačno delo. Šli so med ljudstvo vsak dan, od oltarja med ljudstvo, izmed ljudstva do oltarja, to je bila njihova pot. Težka, toda blagoslovljena pot. Začeli so ustanavljati izobraževalna društva, gospodarska društva, politična društva, v katerih so delali in delajo še dandanes. Sami so izšli iz ljudstva, so poznali njega težnje in borbe in izkušali lajšati bolečine.

Začela se je nova doba preporoda slovenskega naroda. Srečnejša in veselejša doba!

Pa tudi huda doba!

Vsa tista druhal, ki se je samogoltno pasla nad zanemarjenostjo slovenskega ljudstva, vsa tista druhal pravimo, se je kot druhal steklih psov zagnala nad te narodne delavce, katerim so načelovali slovenski duhovniki. Začeli so jih blatiti, zaničevati in zasramovati. Očitati so jim vse mogoče hudobije, vlačili so jih pred sodnije, zasramovali jih v časopisju, na shodih, v gostilnah in družinah. Pa vse jim je samo malo pomagalo! Čim hujše je bilo zasramovanje, temvečji je bil tudi odpor v masah ljudstva. Čimveč so imeli naši duhovniki pretrpeti, tembolj so se naslanjali na Križ, na katerem je umrl zaničevan in zasramovan od lastnega ljudstva njihov vzor Jezus Kristus! Od tega križa pa je prihajal blagoslov nad slovenski narod. Ne iz shodov in društev, ne iz govorniških tribun in volilnih mest, temveč od spovednic in obhajilnih miz, od oltarjev in prižnic se je razlival blagoslov v društva, na shode in vse druge socialne naprave. Iz src, ki so z isto gorečnostjo darovala Bogu vsemogočnemu vsak dan spravi dar, iz src, ki so z isto gorečnostjo oznanjevala na prižnici božjo besedo, kot so na shodih razširjala navdušenje za socialno in narodno delo — iz teh src se je razlival ogenj navdušenja, ki je palil za vse to delo mlačna, mrtva srca, da so ta srca zagorela v ljubezni do Boga in domovine.

To zmagovalno soglasno delo v cerkvi in zunaj cerkve so videli nasprotniki in postalo jih je strah pred tem delom, zato so zaničevali in blatili vsakogar, ki je stal ob stranih edinih pravih narodnih delavcev — slovenskih duhovnikov. Še same pa najbolj. Če pogledamo nazaj v tiste

čase vidimo, da to ni bil boj, „ne boj, temveč mesarsko klanje“. Klanje z orožje laži in nepoštenosti. Eno je žalostno iz tistih dni. To namreč, da je stalo v početku tega boja na strani naše duhovščine tako malo izobraženih mož lajkov. Na prste ene roke jih lahko seštejemo. Vsak se je bal. Mnogi so sicer odobraval njihovo delo, toda imeli so ozire na levo in desno in malo jih je bilo, ki so se upali iti v boj. Pa ni čuda! Če se zaglobimo v tiste čase, se moramo čuditi, kje so vzeli naši duhovniki toliko srčnosti, da so zmagovali. Kje drugje kot vsak dan na oltarju pred Njim, ki jim je velel: „Pojdite in učite vse narode sveta... kdor ne veruje, bo pogubljen.“ Tam je bil, je in ostane na večne čase vir moči in življenja.

V tem naročilu: „Pojdite in učite“... leži pomen njihovega velikega poslanstva. „Šli so in hodili ter plakali, medtem ko so sejali seme. Ko pa zopet pridejo, tedaj pridejo z veseljem in nosili bodo svoje snopce.“ (Ps. 125). Tako je bilo v začetku in je še dandanes. Zavest tega poslanstva daje duhovniku moč za delo, nerazumevanje tega poslanstva od stoterih pa vceplja v zaslepljena srca sovraštvo in hudobijo. In iz teh sovražečih src rastejo psovke na psovke. Iz teh zaslepljenih src se rodeva sovraštvo in vsa gnusoba, s katero se zaganjajo v duhovščino, vedoč, da napadajo tiste, ki žive in delajo kot posredovalci med Bogom in ljudmi. Pri tem pa uganjajo gnusobno hinavščino! „Ne gre se nam za cerkev in Boga, temveč mi se borimo samo proti nadvladi duhovščine. Duhovnik naj gre v cerkev, ni mu treba ustanavljati društev; dela naj samo v cerkvi.“ Tako in enako trobijo že desetletja in bodo trobili v enomer, dokler jih bo kaj. S tem pa samo dokazujejo, da ne razumejo poslanstva duhovnika, ker ne razumejo in ne poznajo Onega, ki jim je to poslanstvo izročil. Ker ga nočejo poznati, ker ga mnogi taje, ker so ga mnogi izbrisali iz svojih in ga hočejo izbrisati tudi iz src drugih.

V boju proti delu duhovščine (to delo imenujejo samo „klerikalizem“) jim je dobro vsako sredstvo. Laž se brati z zvijačo, hudobija z hinavščino v njihovih srcih. Strupeno seme teh bogotajnih src pa hočejo razmnožiti med slovensko mladino. Zato naš boj proti njim! Boj do skrajnosti, boj na življenje in smrt naših in njihovih nazorov. Za nas je pot tako preprosta, tako jasna: Kristus — duhovnik — ljudstvo!

Kristus — začetek in konec, Kristus — izvor in vzor. Kristus — življenje našega življenja.

Duhovnik — posredovalec med Bogom in ljudmi. Duhovnik — naš vodnik in učenik. Duhovnik — naš pastir.

Ljudstvo — ljudje, ki se rode, delajo, trpijo, umirajo na tej zemlji, ki jo imenujemo našo domovino.

To je naša pot. Če ljubimo in pripoznavamo Kristusa, moramo ljubiti in pripoznavati duhovnike in ljudstvo. In če hočemo delati, mora obstojati cilj našega dela v tem, da še trdneje zvezemo srca ljudstva s srcem duhovnika in po njih z neskončno ljubeznivim Srcem Kristusa. To delo

pa bo uspešno samo tedaj, ako bo v nas samih združena živa vera z neizmerno ljubeznijo do vseh teh naših vzorov. Potem šele bomo v resnici apostoli za ustanovitev kraljestva božjega na zemlji.

To mora biti naš „klerikalizem“. Klerikalizem, ki obstoji v prvi vrsti v tem, da očiščamo lastna srca, da ta srca napolnimo z vero, upanjem in ljubeznijo v Onega, ki je začetek in konec vsega, in pa, da tako polni gorečnosti delamo in pomagamo tistim, ki jim je dal On sam veliko, odgovornosti polno nalogo, voditi človeška srca k Njegovemu Srcu. To vse je tako jasno in enostavno! Čuditi se moramo, da jih je toliko, ki tega ne razumejo. Zakaj ne? Zato ker niso njihove oči obrnjene navzgor, zato ker ne gledajo v luč, temveč iščejo tu na zemlji rešitve in utehe. Ni vsakemu dano to veliko spoznanje. Gotovo pa tistemu, ki išče spoznanja in milosti v molitvi. Zato moramo tudi moliti!

Delo je eno samo! Ne smemo je ločiti v javno in zasebno. Eno samo je, kakor je samo en Kristus, en krst, ena sama cerkev, en začetek in en konec. Vsa naša srca morajo biti v cerkvi ali zunaj cerkve, doma ali v javnosti, prepojena samo ene misli, samo ene ljubezni in hrepeniti morajo samo po enem cilju. Če bo tako — in tako mora biti — potem bo tudi nemogoče to, kar se imenuje „politični klerikalizem.“ So namreč nekateri, ki mislijo, da se morejo in smejo šteti med naše somišljenike in politično ter gospodarsko tudi z nami in za nas delajo, podlage pa nimajo, nimajo živega krščanskega prepričanja in hočejo ločiti zasebno življenje od javnega delovanja, češ: kaj koga briga, kaj mislim in kako živim, da le za stranko delam! To je čisto zmotno naziranje, ki ga moramo vsepovsod pobijati! Kristusov pečat na čelu, predno stopiš v naše vrste!

Nočemo pa s tem reči, da moramo v svoji organizaciji, zlasti v mladeniški — in za to nam tu gre — zbirati same svetnike. Tiste, ki prestopajo k nam le zato, ker jim nese, tiste, ki so se nam le za to pridružili, ker upajo, da bodo pri nas na vrh prišli, tiste, ki vero in versko življenje pravtako malo upoštevajo in cenijo, kakor so jo prej, ko niso bili nič ali pa pri nasprotnikih, tiste moramo odbijati od nas brezpogojno, jim ne smemo odpirati vrata v Orla in se jih moramo vsepovsodi varovati! Tiste pa, ki imajo dobro voljo, ki so nesebični in požrtvovalni, vneti za napredek, ki so materine nauke v svojem srcu ohranili in, čeprav so morebiti katerikrat kaj pogršili, niso zapadli brezbriznosti, nemarnosti in nečistovanju, tiste ljubeče sprejmimo, razvijamo njihove plemenite sile in jih dvigajmo!

Hinavci, neznačajneži in dobičkarji pa — daleč stran od nas! Mi rabimo v svojih vrstah samo bojovníke za načela, ki so onstran sveta prižgana, mi rabimo samo spoznavalce Luči iz Večnosti, **mi ne rabimo takih, ki samo na palmovo nedeljo vpijejo hozanna! ampak le take, ki so pripravljeni iti tudi na Golgato!**

Česa nam še manjka?

Kadar spomladi zasije solnce izza hriba, takrat se povsod začne živahno, veselo gibanje med vsemi sloji. Začne se delo: kmetič gre na polje in veseli upi mu napolnjujejo prsi. Vse se raduje toplega spomladanskega dne, vse dela. Temu slično živahno gibanje se je začelo zadnji čas tudi med organizirano slovensko mladino. Nadebudno gibanje mladeničev se tudi v naši savinjski dolini kaj lepo razširja. Ustanavljajo se telovadni odseki po načrtu kranjskih in snujejo se „Mladeniške zveze“. Naši fantje se zavzemajo toplo za pojav, ki je posebno mladim ljudem za telo in dušo tako zelo potreben. Ta pojav je telovadba in duševna izobrazba.

Pri tem koristnem delu bomo zadeli tuintam ob skale, ki jih bomo morali iz naše njive odstraniti. Nasvetoval bi vsem tovarišem v delu trojno orodje, ki nam služi pri tem najboljše in to so: jasnost, odločnost ter odkritosrčnost. Vsemu našemu delu moramo utisniti pečat jasnosti in odločnosti, da se tako že od daleč spozna, kaj hočemo, da ne hodimo po ovinkih, ampak naravnost z jasnim čelom stopamo na bojno polje.

Bratje! Veliko vlogo smo prevzeli na kulturnem polju. Mnogo dela nas še čaka v daljni neznani bodočnosti. Upajmo, da bomo s trdno voljo, ki je nam slovenskim fantom itak prirojena, dosegli smoter našega dela, dosegli vse, kar bode v korist nam in domovini. Zato pa je treba značajnih, odločnih ter poštenih slovenskih fantov. Kdor nima teh lastnosti, takega mi ne maramo v svojem društvu, ga ne trpimo, ker takšen naše delo le ovira. Vsi smo bratje, a ne samo v telovadnici ob telovadni uri, ampak tudi zunaj na cesti, sploh povsod. Proč s takim, ki se samo v telovadnici hlina, se dela prijaznega proti drugim, odzunaj pa se druži z nasprotniki, ter pokaže v pravi luči svoje „bratstvo“. Takšen sploh nima nobenega navdušenja, nobenega smisla za pravo in resno delo.

Mnogo pa je tudi takih, ki mislijo, da s svojim umom daleč presegajo druge brate; so ponosni sami nase ter na druge gledajo le z zaničevanjem, a pri tem ne pomislijo, da so tudi drugi zmožni morda še kaj več storiti kot oni sami. Ako kdo mnogo ve, dobro zanj, a pri tem naj ne pozabi, da smo v društvu vsi enaki, vsi bratje. Le z edinostjo ter s pošteno bratovsko ljubeznijo bomo dosegli naše cilje, cilje, katere so nam postavili naši voditelji.

Ni nas malo. Krepka, smem reči samozavestna armada pravih poštenih slovenskih fantov je združenih v naši telovadski organizaciji. V združenju, v organizaciji je moč! Zato pa mladeniči, vsi pod okrilje Orla, kjer pa še ne obstoji, naj se v kratkem času ustanovi. Zveza Orlov gre povsod radevolje na roko s svetom pa tudi z govorniki. Na ta način bo naša četa vedno naraščala, ter bo imela jasne in odločne člane, le tako se bomo lahko neustrašeno spustili v boj zoper one, ki obetajo zlo našemu narodu, naši katoliški veri ter v obče vsemu, kar je poštenega.

Naša organizacija je prepotrebna, saj je veliko napak med našo mladino.

Velika napaka med nekaterimi fanti je na primer, da se sramujejo kmečkega stanu, kmečkega dela, ter šilijo proč od svojega rojstnega kraja, proč od svoje domovine v tuja nepoznana mesta. Ni čuda, da se tamkaj kaj kmalu navzamejo mržnje do slovenskega naroda, začnejo zaničevati svoje starše in svoj materni jezik. Sploh izgubijo tamkaj vse, kar diči dušo slovenskega mladeniča. Bratje, takšnim mi odprimo prostore svojega društva, vabimo jih v naše kroge, ter izpodbijamo za naše delo in oni se bodo čutili srečne v naših vrstah. Prepričani bodimo, da ne bodo nikdar več hrepeneli izpod svojega rojstnega krova in se poprijeli z navdušenjem domačega dela, ker bodo prepričani, da imajo v društvu odkritosrčne prijatelje, brate, ki se jim lahko z veseljem zaupa.

Česa pa jim naj mi nudimo v društvih, da jih tembolj priklopimo k sebi? Nudimo jim poleg duševne izobrazbe tudi dosti poštene zabave n. pr. telovadbe, petja, itd., utrdimo jih potom apologetičnega izobraževanja proti našim verskim nasprotnikom, liberalcem in socialnim demokratom navadimo jih podučnega čtiva in nudimo jim dobre knjige, pred vsem pa učimo jih, kako lahko svoj prosti čas porabijo v prid sebi.

Druga velika napaka med fanti je pijančevanje. Reči moram, da je pri nas Slovencih ravno pijančevanje največja narodna napaka. Pijančevanje je tisti strup, ki kroži v žilah naše mladine, koder vzbuja toliko zlih strasti in napak, ki pretijo našemu narodu pogibelj, ne samo v moralnem, ampak tudi v gmotnem oziru. Razume se, da za take fante, ki so popolnoma zabredli v to strast ni več pomoči. Pregovor pravi; „Pijanec se spreobrne, ko se v jamo zvrne.“ Bratje! Ali hočemo biti tudi mi takšni? Ne, nikdar! Čuvajmo se vsaj mi te napake, ki nas obeta uničiti ter pahniti na rob propada! Ogibajmo se takšnih krajev, zakotnih krčem in žganjarij, kjer se le pije, pije, a pri tem nič ne misli. V svoje kroge bomo mi sprejemali le takšne fante, o katerih smo prepričani, da še niso docela pokvarjeni, duševno uničeni in od katerih je pričakovati, da bodo postali značajni, ugledni, ter sčasoma krepka opora našim društvom. Kajti, ako je mladina na krivem potu, kje naj se potem v prihodnosti iščejo možje, stebri domovine?

Zatorej je potrebno, da postanemo mi bratje značajni, pogumni, in navdušeni za vse, kar je v korist in potrebo naši organizaciji ter slovenskemu narodu sploh. Ne sme ga biti med nami mladeniča, ki bi ne bil zvest načelom, s katerimi bomo nosili naše ideje še širje med ljudstvo. Sovražnik ruje neprestano. Bratje vstanimo! Vsak pošten mladenič v izobraževalno društvo in kjer še tega ni, delati morajo naši mladeniči na to, da se v kratkem ustanovi. Mi hočemo in moramo naprej. Od cilja do cilja si moramo odpirati novih potov, od cilja do cilja nas mora biti več! V tem smislu gremo mi naprej, krepko neustrašno. Na zdar!

Janko Orožim, fant iz Gomilskega.

Mladeničem!

Presvitli knezoškof dr. A. B. Jeglič je spisal in izdal prekrasno knjigo „Mladeničem“. Ta knjiga je spisana v obrambo verskih resnic in obsega vse, karkoli mora krščanski mladenič danes vedeti, da zna katoliško vero braniti pred ugovori in napadi brezbožnega liberalizma in socialne demokracije.

V prvem poglavju obravnava knjiga o veri sploh, njeni resničnosti in lepoti. V drugem govoru o Jezusu Kristusu, njegovem svetem življenju in začetku krščanstva na svetu. Tretje poglavje obravnava lastnosti in veličastvo Svete Cerkve, ki jo moramo vsi neizmerno ljubiti, ker je Cerkev tajinstveno telo Kristusovo, mi pa njegovi udje. Četrto poglavje govori o evangelijih, peto o začetku sveta, šesto pa o razlogih, zakaj nekateri odpadajo od vere — vsled napuha in trdovratnosti zoper spoznano resnico.

Knjiga je zelo po ceni, 1 K izvod.

To bogato vsebino je presvetli pisatelj, ki tako silno ljubi slovensko mladino, obdelal temeljito, pa poljudno, čisto nalašč za fante. Mi pa od naše strani pozivljamo vse naše odseke, okrožja in voditelje, da zdaj, ko je verska izobrazba tako silno potrebna, uvedejo po vseh odsekih redne večere, v katerih bodo knjigo „Mladeničem!“, mladeničem razlagali in jih tako za verske vzore v nemali ter jih potrdili v krščanski značajnosti in bogoljubnosti!

Konj.

Imamo dvøje vrst konj, in sicer: konja na šir in konja na vzdolž.

Razločujeta se te dve vrsti druga od druge po sledečih oblikah: Konj na šir n. pr. pomeni, kako mora biti konj postavljen in v kaki obliki. Konj je pravilno postavljen, če je vrat, to je daljši konec konja, na desni strani telovadca, ko skoči na konja v sporo. Na šir postavljen konj ima vsled tega ime na šir, ker je na široko postavljen, torej počez. Tak konj ima navadno ročaje, da se pri izvajanju vaj telovadec oprijemlje za nje. Pride pa tudi kaka vaja, ki je predpisana, da se mora vaditi brez ročajev. Seveda je to nekoliko težje. Konj na vzdolž: tu nam tudi že beseda pove, kako naj bo konj postavljen; namreč po dolgem. Na ta način se mora na konja skakati od vzađaj. Pri postavljanju konja na vzdolž se mora paziti, da je vedno vrat spredaj. Konj na vzdolž je vedno brez ročajev. Če se vadi na tem orodju, se mora imeti naletno desko, da se odžene in dlje skoči na konja.

Konj na šir z ročaji.

Ker nekateri odseki še nimajo na razpolago konja, pa si ga mislijo v kratkem nabaviti, naj poskušajo sledeče začetne vaje:

1. Opora spredaj. Telovadec pravilno prikoraka k konju, se prime za ročaje ter se odpahne od tal v toliko, da so roke na ročajih popolnoma stegnjene. V tem položaju naj ostane par trenutkov. Pri tem je treba gledati, da so

noge in roke popolnoma stegnjene, križ lepo uleknjen, glava pokoncu!

2. Opora zadaj. Ta opora je podobna oni spredaj. Prišedši do konja naj se napravi „s čelom vzad,“ potem naj se prime nazaj ročaje (za hrptom) ter naj se ravno tako odžene od tal in obstane v opori, tako, da je konj spodaj. Tudi tu naj bodejo noge in roke stegnjene, križ uleknjen in glava pokoncu!

3. Premahi odnožno z desno naprej in nazaj. Skočimo najprvo v oporo spredaj. Sedaj ko smo v opori, denimo desno nogo med ročaje, za katere držimo in sicer v desno stran. Seveda moramo med tem časom spustiti z desno roko ročaj in ga zopet prijati. Ravno na tak način vrzimo nogo zopet nazaj v oporo spredaj. Ker se noga premika iz enega položaja v drugega, imenujemo to premikovanje „premah.“ Kot z desno se delajo premahi tudi z levo nogo.

4. Premahi prednožno z desno oziroma z levo: Iz stegnjene opore zamahnimo z desno nogo v desno stran, potem v levo pod levo nogo, ter jo denimo med ročaje. Seveda moramo sedaj preprijeti z levo roko med zamahom, medtem, ko se mora celo telo nasloniti na desno roko. Ravno tako se dela z levo nogo; ta mora iti pod desno med ročaja, pri tej vaji se preprime z desno roko.

Druge vaje na konju na šir.

1. Iz stegnjene opore spredaj — premah odnožno z desno — premah odnožno z levo — do oporo vzad — premah odnožno z desno nazaj — premah odnožno z levo nazaj — do opore spredaj — in do stoje na tleh.

2. Iz stegnjene opore spredaj — premah prednožno z desno — obrat v levo — premah odnožno z levo nazaj — do opore spredaj — do stoje na tleh.

3. Premah sonožno v levo, do oporo vzad — premah prednožno z desno — obrat v levo — obrat v levo (še enkrat) s premahom desne noge čez vrat — obrat v levo (še enkrat) — premah odnožno z levo do opore spredaj in do stoje na tleh.

Vaje po dva: Vaje, ki jih lahko vadita dva telovadca na enem orodju imenujemo vaje po dva. Če telovadita dva na enem konju naenkrat, morata seveda imeti na razpolago vsak pol konja. Toraj ima vsak telovadec en ročaj in končni del konja. Najbolje dosežejo vaje uspeh, če se pazi, da oba telovadca vajo izvršita v istem taktu!

1. a) Opora spredaj; b) premah prednožno z levo (desno); c) premah odnožno z desno (levo), do stoje na tleh.

2. a) Premah prednožno z levo (desno); b) obrat v desno (levo); c) premah odnožno z levo (desno) do stoje na tleh z obratom v desno (levo).

3. a) Premah sonožno v desno do opore vzad; b) premah odnožno z desno (levo); c) četrt obrata v desno (levo); d) zanožni skok do stoje na tleh.

Konj na vzdolž.

Konj na vzdolž je vedno le brez ročajev. Pravilno je postavljen, če ima vrat t. j. daljši konec obrnjen naprej, kajti skače se na takega konje le od zadnje in ne od stranske plati. Seveda mora imeti konj zadaj naletno desko. Vaje se proizvajajo večidel z zatekom.

1. Z natekom odpah obenožno z deske, raznožni sed za rokama. Ta vaja se vrši kot navaden skok čez kozo, namreč raznožka, samo, da se na konju ne skoči čezenj, ampak samo v sreden del konja, kjer so navadno ročaji, sedlo imenovan. Treba je tudi gledati na to, da se skoči z zelo uleknjenim križem ter križ v tem položaju tudi ves čas obdrži.

2. Zanožka je podobna oni na bradlji. Tudi tu je zanožka na desno ali levo. Če je zanožka v desno, se vzame zamah, treba se je opreti na roke, levo nogo prenesti na desno stran ter na to skočiti sonožno na tla. Obratno se zgodi, če je zanožka v levo.

3. Prednožka je tudi izpeljana po oni iz bradlje. Seveda je tu prednožka v desno ali v levo. Iz raznožnega seda za rokama — preprijem navzad do raznožnega seda pred rokama, naj se noge vržejo v visok prednos ter naj se sonožno skoči v desno ali v levo. Če se skoči v desno je prednožka v desno obratno, če se skoči v levo, je naravno prednožka v levo.

4. Odbočka na konju vzdolž je podobna prednožki s tem razločkom, n. pr. če je prednožka v desno, vztrajamo s čelom vedno proti isti smeri, namreč naravnost; pri odbočki v desno pa se moramo med tem, ko skočimo, obrniti s čelom v desno, odnosno, če je odbočka v levo, s čelom tudi v levo.

Idrija.

Okrožje je imelo svojo sejo dne 20. p. m. v Sp. Idriji. Pri tej seji se je določilo, da se vrši mladeniški tečaj za celo okrožje dne 10. aprila v Idriji. Okrožni občni zbor pa se je določil na dan 8. maja tudi v Idrijo. Ob tej priliki se bo blagoslovil tudi spomenik na grobu lanske leto umrlega brata predsednika Svetličiča. Zvezo se naprosi, da vpelje potrebne enotne knjige za poslovanje. Konečno opozori predsednik, da se sedaj v velikonočnem času udeležijo telovadci vseh odsekov skupno sv. obhajila.

Idrija. Naj se ne pozabi na začetno gibanje naraščaja, saj je ravno naraščaj naša nada, naš up, kateremu naj bi obračali prvo skrb!

Ustanovljen je bil pri nas dne 7. marca 1909. Pristopilo je takrat 60 dečkov. Žal, da se je število začelo že takoj v začetku krčiti, da je padlo do meseca rožnika na 35 in po raznih izpremembah do meseca grudna na 26. Nekaj nam jih je res pobrala dijaška telovadba, katera se je tudi ustanovila v letu 1908, toda glavni vzrok tako rapidnemu padanju števila je iskati v vedni menjavi vaditeljev. Prevzela sta vodstvo naraščaja najprvo brat V. Karč in brat V. Kanduč, za njima pa brat J. Vidmar. Vsi trije so bili radi stanovskih dolžnosti prisiljeni ga opustiti. Sedaj se je naložilo to težko breme bratu Ludoviku Goliju. Pod njegovim marljivim vodstvom je naraslo število naraščaja zopet na 40. Fantje kažejo veselje do telovadbe, na uro jih pride povprečno 32. Upajmo, da tako žalostne statistike, kot je bila na rednem občnem zboru dne 9. prosinca t. l. (povprečno prisotnih na uro 23, odsotnih 10, skupno v desetih mesecih prisotnih 1258, odsotnih 602) ne bomo več

slišali. Vrlemu bratu Goliju pa želimo, naj bi še dolgo vodil naš naraščaj in pridobil si bode lovriko hvaležnosti, ko bo čez vrsto let korakala številna armada mladih telovadcev po dragem nam rod-nem mestu!

Za spomenik rajnega br. Svetličiča so nadalje darovali: Bernard Jereb 2 K; Josip Peternel 1 K; Fani Peternel 1 K; Karol Treven 7 K; Tončka Šul-gaj 1 K; Vaclav Helmich 1 K; Fran Nadode 1 K; Marinka Božič 20 v.; Božič 30 v.; Anton Kogej 1 K; Mici Didič 2 K; Katf Ogrič 1 K 20 v.; M. Kogej 40 vinarjev; F. Treven 40 v.; Josip Reven 1 K; Fani Munič 40 v.; Simon Rupnik 50 v.; Jos. Karče 1 K; Florjan Sinkovec 1 K; Karol Hrovat 1 K; Ivan Čibej 1 K; Lav. Puc 1 K; Anton Novak 60 v.; Franc Čibej 1 K; Franc Oswald 1 K; Fani Kos 1 K; Fani Likar 50 v.; Vincencija Likar 50 v.; Ivan Svetličič 1 K; Josip Knap 1 K; Fran Didič 1 K; Ivan Seljak 40 v.; Ivan Bratina 1 K; Franc Reven 1 K; Ferdo Gostiša 1 K; Anton Pemec 1 K 20 v.; Iv. Brumen 40 v.; K. Likar 1 K; M. Brus 1 K; Ivan Jazbar 1 K; Fr. La-pajne 1 K; Mici Nagode 1 K. V zadnjem poročilu je bil označen Anton Novak 1 K, namesto Antonija Novak 1 K.

Se nekaj!

Ob ustanovitvi okrožja so povdarjali nekateri govorniki, naj prireja okrožja sporedno z vsako okrožno sejo tudi predavanje za člane izobraževalnega društva. In res je okrožje to željo z veseljem na znanje vzelo ter pričelo prirejati okrožna preda-vanja. Ali kaj smo videli; dotične navduševalne besede govornika so padale večinoma na kamenita tla ter tudi usahnile, izvzemši nekaterih odsekov. K predavanju so se zbrali telovadci, drugih članov društva, za katere je bilo predavanje namenjeno, nismo opazili. In kaj je vzrok, da se člani nekaterih izobraževalnih društev tako malo zanimajo za izobrazbo, ko se vendar tako zanimive stvari raz-pravljajo? Odgovor je lahak. Dotični člani se ne za-vedajo svojih načel, za katera se je treba navdušiti in vneti. Tak človek je podoben mladiki, kateri manjka mokrote. Ako je ne boš pridno zalival, bode usahnila. In s kom jih bomo lažje vneli za naša načela, kakor s predavanji? Okrožje torej ne pri-reja predavanj samo za telovadce, ampak za vse člane dotičnega izobraževalnega društva z name-nom, da jih vname ter ohrani za krščansko idejo.

Pri različnih društvih, kjer so se vršila okrožna predavanja, je bilo opaziti tudi različno življenje. Ko je priredilo okrožje predavanje v Črnem vrhu ali v Spodnji Idriji, so se ga udeležili člani tamošnjih izobraževalnih društev polnošte-vilno, tako, da je imel predavatelj veselje nasto-piti. Opazili smo med poslušalci tudi velik zbor deklet. V Spodnji Idriji imajo dekleta tudi svojo deklisko zvezo, ki ima namen zbirati poštna dekleta v svoj delokrog ter se med seboj izobraževati. Pomagajo tudi pri igrah izobraževalnega društva ter se udeležujejo skrbno vsakega predavanja, ki se vrši v kraju. Kaj takega bi bilo želeti, da se usta-novi tudi v Idriji. Da se bo pa bolj poživila misel priredi naše okrožje dne 10. aprila v Idriji ob 4. uri popoldan javno ljudsko predavanje v prostorih hotela Didič. Predaval boše filozof gosp. Ign. Breitenberg o temi: »Kaj in kako naj se bere«. Ker je snov, ki se bo razpravljala, velezanimiva in ker igra ravno berilo dandanes veliko ulogo, zato je želeti, da se vsi, ki se zanimajo za razvoj krš-anskih organizacij, v obilnem številu udeleže ome-njenega predavanja. Na zdar!

Jesenice.

Okrožje se je ustanovilo dne 27. p. m. na Jese-nicah. V okrožje spada sedaj odsek na Jesenicah in na Javorniku. Poleg obeh predsednikov sta v od-boru tudi podpredsednika obeh odsekov. Okrožnim načelnikom je bil izvoljen M. Žen iz Jesenic, pod-načelnikom pa J. Klinar iz Javornika.

Kamnik

Okrožje je imelo svojo sejo dne 20. pr. m. v Mekinjah. Pri tej seji se je določilo, da se vrši občni zbor okrožja dne 24. aprila v Radomljah. Vzelo se je na znanje poročilo o novem društvenem domu, ki se namerava zgraditi v Vodicah.

Št. Vid.

Okrožje Št. Vid. V nedeljo dne 13. marca t. l. se je vršil občni zbor šendvidskega okrožja v Št. Vidu. Zastopniki so se udeležili zborovanja polnoštevilno; s svojim obiskom je počastil naše zborovanje podpredsednik Zveze Orlov prof. Podlesnik. Okrožni predsednik brat V. Zabret otvoril ob pol 4. uri popoludne občni zbor s prisrčnim pozdravom na došle okoliške brate. Konstatira sklepčnost, ker je zadostno število bratov navzočih. Poroča o delova-nju okrožja v splošnem oziru, prečita poslovnik okrožja, kateri je bil priobčen v »Mladosti« v svrhu pravilne vo-litve. Nato slede poročila posameznih funkcionarjev okrožja.

Br. okrož. tajnik izvaja sledeče: Okrožje Št. Vid se je osnovalo dne 18. aprila pr. l., ter je imelo do danes 8 sej (7 rednih, 1 izredno). Pri seji dne 20. junija p. l. v Šmartnem pod Šmarno goro se je sprejel odsek Ježica v okrožje. Seje so se vršile redno zdaj v enem zdaj v drugem kraju našega okrožja. Le za zimo smo se omejili na Št. Vid, da je bila na ta način omogočena udeležba od vseh v okrožje spadajočih odsekov. Takoj pri prvem okrožnem sestanku v Št. Vidu se je sklenilo napraviti na Ježici mlad. tečaj, kateri se je tudi vršil dne 20. majnika l. 1909. Tečaj je lepo uspel. Vršila se je telovadba z govori brat. Zabreta, Podlesnika in Trseglava. Udeležili so se ga oko-liški odseki z ljubljanskim odsekom. Posledica je bila usta-novitve telovad. odseka na Ježici, kateri se krepko razvija.

— Julija meseca pr. l. se je vršila okr. prireditve v Šmartnem pod Šmarno goro. Vseh iste je bil nad vse lep. Za dan 29. septembra je bil določen mlad. tečaj za Presko, se pa vsled važnih vzrokov ni vršil, zato pa se vrši v le-tošnji letni sezoni tamkaj javna okrožna prireditve. — Teh-nično poročilo poda okr. načelnik br. Zavodnik ter pravi, da šteje Okrožje 96 telovadcev, število naraščaja je 141, uniform je 37, trobentača 2. Poroča o javni telovadbi v Šmartnem ter on, katera se je vršila na Ježici. Izlet je na-pravilo Okrožje na Šmarno goro, kjer so se čuli navdušeni govori iz vrst Orlov. Okrožje ima sledečo telovadno orodje: 3 droge, 2 bradli, 3 koze, 2 skoka, 115 palic, 30 ročk, 1 viseči drog, 2 krogli, 5 desk, 5 blazin, 8 parov ročk za stoje, 4 lestvice in 19 zastavic za naraščaj. Vadi-teljski zbor je imel dve samostojni seji, kjer se je obrav-navalo o javnih telovadbah. Lepo poročilo marljivega okr. načelnika se vzame z velikim veseljem na znanje. — Po-ročevalec okr. blagajnik Žagar izvaja, da je imelo okrožje K 442:90 dohodkov, K 169:77 stroškov; od ostalega zne-ska K 273:13 se je dalo K 173— med odseke, K 100 je naloženo na hran. knjižici, 13 h. pa znaša gotovina. Tudi poročilo blagajnika se z zadovoljstvom vzame na znanje, ter istemu da absolutorij. Zastopniki odsekov poročajo splošno o svojem delovanju. Šmarski načelnik br. Česen poroča, da je ondotni odsek v svoji zadnji seji imenoval br. Zavodnika častnim okrož. načeln. Odsek šentvidski, kakor tudi občni zbor vzameta to z velikim veseljem na znanje. Zastopnik Zveze br. Podlesnik poroča o prireditvah. ka-tere naj se vrše v letošnjem poletju. Predlaga naj Okrožje napravi oziroma se ubeleži samo štirih prireditve in sicer: samostojne okrožne, katera naj se vrši dne 5. junija v Preski, okr. izleta k Mariji Šmarnogorski, Zveze prireditve, ter končno na jesen romanja na Brezje. Lep načrt je bil soglasno sprejet. Dalje prečita program mlad. tečaja, kateri se vrši dne 19. in 20. marca v Št. Vidu. Želi, naj imajo odseki pred telovadbo 1/4 urno predavanje. Kot vir preda-vanjem naj se poslužijo na novo izišle knjige ljub. knezo-škofa »Mladeničem«.

Pri volitvi so bili soglasno izvoljeni sledeči bratje: Predsednik: V. Zabret, ppr. J. Lesar, tajnik I. Babnik, nam. F. Škerlep, blagajnik J. Žagar, nam. M. Plevel. Vaditeljski zbor: F. Zavodnik, načelnik, podnačelnika-l. Česen in M. Plevel, tajnik I. Šubelj, nam. A. Lenč. Ko je bil dnevni red občnega zbora izčrpan, se predsednik v lepih besedah zahvali došlim bratom za udeležbo. toplo priporoča naj tudi v bodoče vlada med fanti po obsavski dolini odkrito-

srčnost in bratstvo ter končno ob 6. uri zaključil prvo občno zborovanje. Sedanjost je pokazala, da je Okrožje na svojem mestu, bodočnost pa hoče pokazati, da brez Okrožja bi ne bil mogoč lep razvoj in procvit posavskih odsekov. Na zdar!

Ježica. 13. februarja t. l. se je vršil občni zbor našega Orla. Prvikrat so zborovali naši vrli mladeniči v svojem društvu, telovadnem odseku. Odsekov predsednik otvori občni zbor ter prisrčno pozdravlja drage mu znanke ter izvaja približno sledeče: Odsek se je ustanovil dne 6. junija preteklega leta. Na ustanovnem občnem zboru je navzočim fantom govoril naš stari znanec br. Terseglav iz Ljubljane ter tudi isti dan ustanovil telovadni odsek. Največja zasluga odsekova je, da je pridobil nekaj fantov za društveno življenje, navdušil iste za lepe orlovske cilje ter jih postavil za vzor ostalim posavskim mladeničem. Spominja se odsekov po domovini ter z veseljem prizna, da je naš odsek zlasti v organizatoričnem oziru dosegel zelo lepe uspehe, vsphe, do katerih bi slovenski fant nikdar ne prišel brez samostojne organizacije. Načelnik br. Šubelj poroča o delu odsekov v tehničnem oziru. Predvsem izvaja, da odsek v tehničnem oziru ni dosegel tako lepih uspehov kot naši sosede, ker nima na razpolago ne dvorane ne orodja. Navzoče fante navdušuje za telovadbo ter izrazi, da bode zamogel šele Posavski dom vzgajati čvrste posavske sinove.

Tajnikovo poročilo poda br. predsednik ter pravi, da je do danes pristopilo k odseku 26 rednih članov, izstopilo 8, odbor je izključil 2, potemtakem iznaša število rednih članov 16, med temi 8 uniformiranih. Podpornih članov in članic je 35, sila lepo število za tako maloštevilni odsek. Naraščaja je 40 članov. Odsek je imel 11 rednih sej od svoje ustanovitve. — Dalje poroča, da je bil odsek pri Mariji Pomagaj na Brezjah. Odsek je priredil dve igri. V Ljubljano na tečaj je poslal dva zastopnika. — Glede predavanj omenja, da je imel odsek eno samostojno predavanje (govoril Terseglav), večkrat bil zastopan pri okrožnih ter pri slehernem, katerega je priredilo izobraževalno društvo — torej je v tem oziru vsekakor dobro prekrbljeno. Br. V. Naglič, blagajnik odsekov, poda zelo ugodno blagajniško poročilo. Odsek je imel dohodkov K 244 42, izdatkov K 68 08, ostanek gotovine torej znaša K 176 34, kateri je naložen obrestonosno. Glavni vir dohodkov so povzročili podporniki, doneski iger ter darila posavskih rodoljubov. Ker je bila tudi točka o izletih, se v tem oziru razvije živahen razgovor ter sklene sledeče: Odsek se udeleži v celem polletju samo treh prireditve in sicer: 1. okrožne, glavne Zvezne (če te ne bo, pa prireditve na Gorenjskem) ter jeseni skupnega pohoda na Brezje.

Pri točki slučajnosti se sklene napraviti v polletju javno telovadbo z naraščajem; sedaj v postu pa imeti redne poučne mladeniške sestanke. Pri volitvi odbora ter vadijskega zbora so bili izvoljeni sledeči bratje: Franc Doberlet, predsednik, Simon Zupan, podpredsednik, Franc Škerlep, tajnik, Vinko Naglič, blagajnik. Odborniki: I. Šubelj, A. Doberlet, A. Lenč, I. Šitar in M. Selan. Vadijski zbor: Ignacij Šubelj, načelnik, Anton Lenč, podnačelnik, Matija Selan, vadiatelj. Ker so po kočani volitvi nihče več ne oglasi k besedi, se predsednik zahvali navzočim fantom za polnoštevilno udeležbo ter zaključil prvi zelo živahni občni zbor. Vrli zgoraj naštetih posavski fantje z g. svetnikom vred so nam porok, da bo odsek v bodoče beležil še veliko lepše uspehe kot jih danes. To daj Bog! Na zdar!

Preska. Draga Mladost, ne misli, da nas je umorila starka zima! Gibljemo se pridno, sicer smo res majhni po številu, ali upajmo, da se bodo tudi drugi fantje vendar enkrat prebudili. 13. februarja smo igrali lepo igro »Don Manuel«, ki je izvrstno izpadla v finančnem oziru in tudi v drugem. Bog daj, da bi se tudi nas kaj spomnil gospod blagajnik! Ker je igra resna in primerna postnemu času, smo še dodali burko. Hvala dijakom, ki so nas z vso močjo podpirali. Po leti, ako Bog da, bomo uprizorili večjo in pa tudi krasnejšo igro, ki je povzeta iz našega naroda, za katero nas bo gospod župnik Finžgar, kakor je obljubil, pripravil in nas podpiral. Tovariši, v kratkem bo občni zbor in takrat povzdignimo svoj glas, da bomo ob letu mogli poročati o napredku. Dne 20. marca bo mladeniški tečaj v Št. Vidu za naše okrožje, takrat jo udarimo dol, da se

bomo naučili kaj koristnega, za življenje važnega, in se obenem navdušili za našo sveto stvar! Na zdar!

Devica Marija v Polju.

Sostro. 13. t. m. se je vršil pri nas občni zbor Orla. Predsednik B. Bartel otvori zborovanje, pozdravi navzoče in razloži nato pomen rednih in podpornih članov, nato povdarja potrebo zidati dvorano bodisi za telovadbo bodisi za prireditve predstav. Nato poroča sledeče: Telovadni odsek »Orel« je bil ustanovljen 25. julija 1909. Sej je imel predstveni odbor 7. Ob občnem zboru je rednih članov 38, podpornih 71. Člani tukajšnjega odseka so se udeležili 3 okrožnih sej. Odsek je priredil 2. januarja t. l. veselico v gostilni g. Jos. Svetek, ki je bila prav dobro obiskana. Čisti donesek je bil namenjen za nakup telovadnega orodja. — Načelnik br. Gšperšič poroča: Odkar se je vadijski odbor sestavil in do Novega leta se je izvršilo 8 telovadnih vaj. Od Novega leta dalje do občnega zbora je bilo 24 vaj katerih se je udeležilo 275 telovadcev in 18 se jih ni udeležilo. Ker je telovadba trajala po 2 uri, tedaj je 550 prisotnih ur, 36 odsotnih ur. Odsek se je udeležil 8 izletov 1. v Kamnik, 2. v Smartno pri Litiji, 3. 4. 5 v D. M. v Polje 6. v Zadobravo, 7. v Dol. 8. v Hrušico pri Ljubljani. Izvršilo se je tudi 7 trobentaških vaj. Odsek se je udeležil s 4 zastopniki mladeniškega tečaja v Ljubljani. Dvakrat se je udeležil skupnega sv. obhajila. — Odsek ima 25 uniformiranih članov 5 trobentačev 1 drog 2 ročki in bradlja je naročena. Ker še ni leto preteklo, se je potrdila prvotna volitv. v predstvenstvo in načelnštvo.

Opomba na okrožna predstvenstva! Predstvenstva so dolžna pošiljati prepise okrožnih sej in občnih zborov na predstvenstvo Z. O. Tozadevnih poročil za »Mladost« naj ne delajo okrožja sama, temuč naj prepuste to referentu za okrožja, ki ga ima predstvenstvo Z. O.

»Slovensko katoliško akademsko teh. društvo Zarja v Gradcu« si je izvolilo na 6. rednem občnem zboru za letni tečaj 1910 sledeč odbor: predsednik ing. Rueh; podpredsednik iur. P. Rupnik; tajnik phil. K. Ostir; blagajnik ing. Fr. Vrcé; knjižničar iur. J. Leskovec; gospodar ing. S. Čerček; odbornikov namestnik cand. iur. Iv. Milač.

Selca. Korajža velja! To načelo velja tudi za naš telovadni odsek, posebno pa za našega vrlega predsednika, ki nas razveseli pri sestankih s prepotrebni poukom, kakor tudi neustrašenemu načelniku, ki se ne zmeni za oporekanje in nagajanje nasprotnikov.

Lansko jesen se je prav malo fantov udeleževalo telovadbe, tako da so že nasprotniki polni veselja računali na naš pogin. Toda vztrajnosti načelnika se imamo zahvaliti, da stojimo danes na lepi stopinji. Naš telovadni odsek se pridno razvija in stalno napreduje. Danes štejeemo 25 rednih telovadcev, ki se pridno udeležujejo telovadbe, kakor tudi sestankov, na katerih delamo nove naklepe, kako bi mogli še uspešneje delovati. Fant, če tudi utrujen od dela, oddaljen čez eno uro hoda, še ob delavniških zvečer radi prihajajo k telovadbi, v svesti si, da se gre za dobro stvar. Zakaj ne bi imeli fanti veselja, ko imamo lepo telovadnico, drog in pred kratkim smo dobili tudi bradljo, ki prav dobro služi svojemu namenu.

V nedeljo, 6. t. m., pa smo imeli vsi Orli skupno obhajilo in smo tudi prvič nastopili z uniformo, devet po številu. K zjutranji in deseti maši smo se zbrali v »Domu« in skupno odkorakali v cerkev, kakor tudi iz cerkve v »Dom«. Slišalo se je le eno, in sicer, da je to silno lepo. Najbolj pa se je dopadlo obnašanje in vedenje v cerkvi vsem navzočim.

Ta dan smo tudi napravili prvi izlet v Zelezničke k občnemu zboru izobraževalnega društva. — Nazaj grede pa smo dobili na Češnjici od gospoda Novaka prekrasnega ptiča, ki ga pri nas imenujemo Orla, katerega smo slovesno prenesli v našo dvo-

rano. Tako smo končali prekrasni nepozabljeni prvi dan svojega javnega nastopa z trdnim upanjem, da bode obrodil mnogo sadu. Orli, le tako krepko in nemoteno naprej po začrtani poti. Na zdar!

Bohinjska Bistrica. Naš telovadni odsek živahno deluje; število telovadcev narašča. Odkar imamo telovadnico v hiši tukajšnjega posestnika g. Matevža Pibra, razvija odsek zmiraj večjo delavnost, kar v prejšnjem neprirodnem prostoru skoraj ni bilo mogoče. Rednih telovadcev brez naraščaja je 15 in 9 vajencev. Telovadimo zvečer v tednu. Proizvajamo proste, redovne in rajalne vaje. Telovadnega orodja nismo imeli drugega kakor preprost drog na prostem. Sedaj dobimo bradljo, katera je že naročena. — Brata deželni poslanec župnik Jan. Piber in kaplan Tomaž Javornik imata vsak teden po enkrat predavanje. Brat načelnik S. Žvan je predaval enkrat o prepotrebni abstinenci. Brat kaplan nam razlaga tudi »Mladost«, katere prihaja v odsek 10 izvodov. Nekateri so tudi posebej naročeni nanjo. Upamo, da se bo število »Mladosti« z marljivo agitacijo še pomnožilo. Brat predsednik Peter Ravnik, organist, pa pridno poučuje petje. Pojemo skoro vse pesmi iz obeh pesmaric. Posebno radi prepevajo telovadci pri vajah koračnice. — Sedaj se marljivo učimo iger: »V ječie, burka iz vojaškega žitljenja; »Krčmar pri zvitem rogu« ter komičen prizor »Kmet in fotografe«. Upamo, da bomo nastopili na praznik Marijinega Oznanenja. Tedaj bo predaval o značajnosti slovenskega mladeniča brat tajnik Fr. Mavrič. — Telovadnega tečaja na Jesenicah se je udeležilo poleg načelnika, dveh vaditeljev tudi šest telovadcev. Navdušeni smo se vrnili nazaj. Ugled odseka zmiraj narašča. Odsek si prisvaja srca vseh značajnih, trezno mislečih in za dobro vnetih mladeničev. Neznačajnejšem in moralnim propalicam, kateri se ob vsaki priliki s svojo svobodomiselno in liberalno surovostjo zaganjajo v naš odsek, zakličemo na svidenje! Sedaj pridno proizvajamo, kar smo se na Jesenicah naučili. Bratski »Mladosti« krepke! Na zdar!

Podbrezje. Marsikdo si morda misli, podbreški »Orel« je že, ali pa bode v kratkem zaspal, toda se moti! Pred tremi meseci, ko je prišel naš načelnik od mladeniškega tečaja, smo pričeli s telovadbo, katero imamo dvakrat na teden, v četrtek zvečer in v nedeljah popoldan. Telovadi nas navadno 12 Orlov. Vsako sredo zvečer pa gospod župnik prirede poudčno predavanje. — Zadnji čas, odkar se sliši, da se podbreški sokol snuje, se obeta Orlu propad. Ali ravno nasprotno! Zdaj se je začelo šele pravo življenje, jeli smo bolj pridno telovaditi in naš odsek se je tudi pomnožil od 12 na 16 telovadcev. V telovadbi smo bili nekoliko zastali. V nedeljo, dne 13. marca, je prišel k nam br. Josip Bogataj, načelnik radovljiškega okrožja, da nas vadi v telovadbi. — Tudi uniforme si bomo počasi napravili, tako, da na praznik Sv. Telesa bomo že lahko javno nastopili. Tako, fantje, krepko naprej po začrtani poti do zmage! Na zdar!

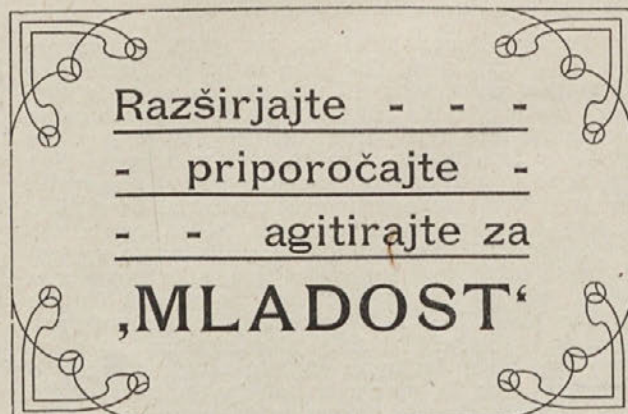
Ribnica. Dne 14. prosinca 1910 popoldne se je višil v dvorani »Hranilnice in posojilnice v Ribnici« prvi občni zbor telovadnega odseka Orel ob polnoštevilni udeležbi rednih članov telovadcev. Predsednik brat Matevž Dagarin otvori zbor ter v krepkih in jedrnatih besedah pojasni pomen tega prekornega društva in navdušuje brate člane k složnemu in vztrajnemu delovanju za odsek. — Brat tajnik poroča na to, da šteje odsek 41 rednih članov, 35 rednih članov velikega naraščaja, 30 rednih članov malega naraščaja in 45 podpornih članov; dočim so se vršile preteklo leto dve odborovi seji ter ena predstava, pri koji so bratje člani sodelovali. — Brat blagajnik poroča, da je imel odsek v preteklem letu dohodkov 435 K 86 h, stroškov pa 230 K 28 h, ter potem takem preostanka 205 K 58 h, kar kaže, da bode odsek krasno uspeval in napredoval. — Nato se soglasno izvoli zopet ves prejšnji odbor, le mesto odbornika Leopolda Ilc se izvoli nov odbornik brat

Matija Nosan. — Med slučajnostmi so se vnele živahne debate in končno zaključil brat predsednik občni zbor ob burnem odobravanju in navdušenju članov za procvit odseka. Na zdar!

Radovljica. Občni zbor našega odseka se je vršil nedeljo, 30. januarja 1910. O zboru podajam sledeče poročilo: Odsek je imel v pretečenem letu 25 sej in eno revizijo od Zveze Orlov, 7 predavanj, eno javno telovadbo in 12 izletov, vrh tega še štiri veselice s predstavami. Telovadcev se je skozi celo leto na novo vpisalo 14, odstopilo pa jih je 13, izvršujočih članov imamo še 18. Telovadnih vaj smo imeli 52 po dve uri. K tem uram je prišlo 649 telovadcev, odsotnih pa je bilo 225. Voditelje smo poslali na obojni vaditeljski tečaj, ki ga je priredila Zveza Orlov. Prometa smo imeli v preteklem letu 1794 K 4 h, dohodkov 836 K 72 h, stroškov pa 962 K 32 h. V odbor so bili izvoljeni sledeči: Jurislav Murnik, predsednik, Martin Drolc, tajnik, Mihael Zalokar, blagajnik, Franc Kalan, odbornik, Josip Bogataj, načelnik, Franc Snoj, podnačelnik, Iv. Lanenar, vaditelj. Na zdar!

Grgar. Dne 6. marca smo imeli izredni občni zbor. Čudno se vam bo zdelo, kaj ne? Par mesecev po ustanovitvi, pa že izredni občni zbor! Bili smo primorani, ko sta se dva odbornika odpovedala svojim službama, a enega smo izključili. Nov odbor je sestavljen sledeče: načelnik Selič Jožef, podnačelnik Leban Štefan, predsednik Doljak Franc, podpredsednik Leban Franc, tajnik Vodopivec Anton, Alfred, blagajnik, Valantič Janez ter Pavlin Rok. — Novo življenje se je začelo v naših vrstah, ko se je vrnil naš brat načelnik s poučnega tečaja v Gorici. Mislili smo, že, da bomo morali pokopati vse naše najprisrčnejše želje. A prišlo je drugače. Polni upa gledamo v bodočnost in naše srce nam bije veselo, ker smo dosegli, kar smo želeli. — Telovadimo trikrat na teden, ob četrkih in sobotah od 8. do 10. zvečer in ob nedeljah po blagoslovu. Dosedaj imamo prostor v krčmi, pozneje bomo telovadili na zasebnem dvorišču. Na zdar!

Trbovlje. Kako veselo in živahno je pri nas sedaj v telovadnici! Ni skoro večera v tednu, da bi se v njej kaj ne izvajalo. V pondeljek, sredo in v petek imamo telovadne vaje. V ostalih treh večerih pa se vadimo uprizarjati lepe igre, kadar pa te niso na dnevnem redu, pa se vadijo trobentači trobentanja. Tudi vaditelji si osvojijo marsikateri večer, da se učijo poveljevanja ter novih težjih vaj na orodju. V nedeljah popoldne bode pričel telovaditi tudi naraščaj, kateri se že upeljava. Ves prosti čas porabijo sedaj mladeniči le za povzdigo svoje organizacije ter sebi v dušno in telesno izobrazbo. Tako je prav, dragi bratje, le tako naprej! Iz naših src naj kipi vedno le želja po izobrazbi. Vse nečednosti pa pripustimo brezverskemu sokolu! Ti pa, dragi mladenič in somišljenik, ki gorko čutiš z nami, ki še nisi zaslepljen od nasprotnikov, pridruži se našemu krogu, ter deluj z nami za pravice našega slovenskega naroda! Na zdar!

LISTEK.

Janko in drugi.

Spisal Svetovit Bor.

1. Na vasi.

Pri Grahku so povečerjali. Gospodar je zmolil večerno molitev, pokropil z blagoslovljeno vodo vso družino in ji velel iti spat. Stari Štefan, ki je služil že nad trideset let pri Grahku, je pomenljivo pogledal gospodarja, nato pa odšel trudnih in težkih korakov na seno spat; dekla je pospravila sklede, nože in žlice in odšla v kuhinjo, da jih pomije; Janko, edini sin gospodarja Grahka, je vrgel suknjo na rame in hotel oditi.

»Kam pa greš?«

»Spat, kam neki drugam?«

»Spat, seveda, spat in nikamor drugam! Ali misliš, da ne vem, kod hodiš ponoči?« je rekel Grahek in ostro pogledal sina.

»Kod hodim? Na svislih spim in nikoder ne hodim!«

»Včeraj si tudi celo noč spal?«

Janko je stopil korak naprej: »Ste me zalezovali, kajne!«

»Ne bodi tak, Janko! Saj veš, da ti hočem le dobro! Že par večerov sem zapazil, da hodiš okoli, mesto da bi spal! Po vasi pohajkuješ, vlečeš se z drugimi fanti okoli, ki rogovilijo po vasi in ne puste spati mirnih vaščanov! Kaj si bodo ljudje mislili o tebi? Spi rajši v hiši, postelj ti je vedno pripravljena!«

»Seveda, da bi me varovali in čuvali kot štiriletnega otroka! Odrasel sem že in vem, kaj delam!«

Janko se je obrnil in odprl vrata.

»Poslušaj me, Janko, ne bodi trmast! Spi rajši v hiši, hlapci spijo na senu! Ne vasuj in ne brati se z onimi ponočnjaki, niso kaj prida in tudi tebe bodo pokvarili! Pomni, da kdor ne uboga, ga tepe nadloga!«

»Kdo bo poslušal te vedne pridige?« je rekel Janko in zaloputnil vrata. »Odrasel sem že, kmalu bom sam svoj gospodar, nisem več otrok, da bi me vedno in vedno le opominjali in svarili! Dosti dolgo me niso puščali v nobeno družbo, sam sem moral biti, brez tovarišev, a zdaj je to minilo! Čez par let se oženim! Kdaj se naj torej navžijem fantovskega življenja, če ne sedaj! No, boste že videli, če ne bom potem zopet doma tičal, a sedaj, sedaj sem še prost!« je govoril sam s seboj Janko in stopal proti svislim. Bil je že od mladih nog nekoliko trmast in kar si je v glavo vtepel, to je tudi izvršil, četudi sta mu nasprotovala oče in mati. Bil je prepričan, da ni nič napačnega, če včasih malo povasuje, trdno je upal, da ga njegovi tovariši nikdar ne bodo zapeljali, saj ga imajo radi, ker jim plača včasih za

vino in je tudi eden najmočnejših med njimi.

Legel je na seno, si podprl glavo in se zagledal v temo. Malo žal mu je bilo, da je tako trdo odgovarjal očetu, a potolažil se je, da oče pač ne vé, da ni to nič napačnega, če zaokrožijo par okroglih na koncu vasi, ponagajajo par starim devicam in ga potegnejo ob nedeljah par litrčkov po gostilnah.

Vas se je umirila. Luči po hišah so ugasnile, prebivalci in vas sama so zaspali v mirno spanje. Mirno in tiho je bilo kot da plava sveti večer nad vasjo.

Tedaj pa je zavriskal na koncu vasi znan glas Pintarjevega Pepeta, znamenje vsem fantom, da je njihov čas nastopil.

Janko se je zdrznil. Vstal je, oblekel suknjo in že hotel iti, a notranji glas mu je pravil: Ne hodi! Ubogaj očeta! Janko je stal nekaj časa in ni vedel, kaj naj naredi. Rad bi šel in ne šel, lepo bo na vasi, a lepo bi tudi bilo, če bi ubogal očeta.

Zopet vrisk, vesel, poskočen, razposajen.

Stopil je korak naprej, a zopet obstal.

»Eh!« zamahnil je z roko, pa sam ni vedel, ali je hotel odgnati misel, da bi šel, ali si pregnati glas vesti.

»Janko!«

Hlapec Štefan je vzdignil v kotu svojo osivelo glavo.

»Kaj pa hočete? Spite rajši, kaj bi mene opazovali?« je rekel Janko in sram ga je bilo, da ga je videl Štefan v takem omahovanju.

»Janko, bodi pameten in ne hodi! Ubogaj očeta, stokrat boljše bo zate!«

»No, no, še Vi mi boste pridigovali, ni dosti, da mi oče!«

»Le dobro ti hočeva, on in jaz! Na rokah sem te nosil, rad te imam in nerad bi videl, da bi te oni zapeljali in spravili na kriva pota!« je kolikor mogoče z velikim glasom govoril Štefan.

»No, no, saj ni tako hudo, kakor mislite! Nihče me ne bo zapeljal! Malo bomo zapeli, pa se zopet razšli!«

»Toda Janko, navadil se boš in težko se boš odvadil! Tvoj oče ni nikdar vasoval, a vendar je danes najboljši kmet v vasi!«

»E, takrat so bili drugačni časi! Le zaspite brez skrbi! Jaz grem! Zlezel je po lestvi na tla, se ozrl, če ga ne opazuje oče in mislil iti za hlevom. Tedaj pa je zapazil, da se je nekaj zganilo v očetovi sobi pri oknu.

»Pazijo name,« je pomislil in jeza ga je zgrabila pri misli, da ga imajo še vedno za otroka in ga nikamor ne puste. Mislil je iti skrivaj za hlevom, a si pomaknil klobuk na desno stran in moških korakov odšel čez dvorišče mimo očetovega okna proti cesti. Okno se je odprlo, Janko je pospešil korake,

a vjel je besede očetove: »Pomni Janko, kdor ne uboga, ga tepe nadloga!«

Kmalu je došel do tovarišev, ki so bili že polnoštevilno zbrani, čakali so še samo na njega. Hrupno so ga pozdravili in sprasevali, kje se je mudil toliko časa.

»E, kaj, sitnosti imam, oče me krega, ker hodim med vas!«

»In ti se mu seveda pustiš! Ha, ha, kaj si otrok? Ne daj se, fant si, korenjak, pa ne bi smel med nas? Le nikar se ne vda, Janko!«

»Pa takoj pridi, ko zavriskam! To mora iti kot pri vojaki, kot na povelje!« ga je podučeval Pintarjev Pepe, ki je pred letem odslužil vojake.

»I, saj bi, a sitno mi je nagajati očetu!«

»Ne bodi mevža! Stari se bo že potolažil! Saj meni tudi niso pustili v začetku, pa sem vseeno šel in zdaj mi nihče več niti ne črhe besedice! Hola, fantje, danes bomo napravili nekaj posebnega!«

»Kaj, kaj?« so povpraševali fantje radovedno in obstopili svojega vodjo, Pintarjevega Pepeta.

»Le poslušajte! Vi veste, kak skopuh je stari Primož! Danes je iztirjal pri našem sosedu par stotakov! Vem, da ne spi celo noč, ampak stiska svoj denar in se trese, da mu ga ne bi kdo ukradel. Tatov se boji bolj tok živega vraga. Danes mu napravimo to veselje, da ga obiščemo. Trije bomo roparji in tatovi, drugi ostanite tukaj in pojte.«

»Dobro, dobro! Izvrtstno! Pepe, jaz grem s teboj!«

»Jaz, jaz!« so hiteli vsi vprek eden čez drugega.

»Ne vsi, samo jaz, ti Tone in Grahkov Janko!«

»Kaj, jaz?« je vprašal strahoma Janko.

»Da ti, tudi ti moraš enkrat poskusiti!«

»Ampak, Pepe, kradel pa vendar ne bom!«

»Ne bodi no tako neumen! Ali misliš, da bomo kradli? O, kaj še! Samo prestrašimo ga, skopuha starega!«

»Pa, če nas spozna?«

»Nič nas ne bo spoznal! Namažemo se s sajami, preoblečemo suknje, spremenimo svoj glas — in vse bo dobro!«

»Oh, to se bo tresel od strahu, še dušo bo spustil!«

»Prav mu je, zakaj je tako skop in odušen!«

Hitro so se prelevili v tatove. Nihče jih ne bi poznal in zlasti ponoči ne.

»Čez nekaj časa pridite za nami, seveda glasno pojoč in kot da ne bi ničesar vedeli o nas!« je zaukazal Pepe tovarišem, sam pa odšel z Jankom in Tonetom proti bajti skopuha Primoža.

Z nizkim, odurnim glasom je začel pod njegovim oknom: »Ti, Jure, tukaj notri bomo imeli nocoj dobro biro, stari ima de-

narja kot črepinj!« »He, vodja, v dober kraj si nas zapeljal, dosti denarja bo, stari je znan daleč naokoli kot velik stiskač in bogataš!« je odgovarjal Tone. »Pa če se bo branil?« je vprašal zopet Pepe in sunil Janka, naj kaj odgovori. »Zavijem mu vrat! Pošljem ga k hudiču, saj mu itak ne uide!« je odgovoril Janko. Pepe mu je stopil na nogo v znamenje svojega zadovoljstva in nadaljeval: »Kaj pa, če začne vpiti?« »No, potem bo šele videl! Trideset nas je, zažgemo vas in postrelimo in pomorimo vse, kar nam pride pod roke!« Fantje so na koncu vasi zapeli, trojica pa je začela svoje delo. Pepe je razbijal po oknih, Janko butal ob vrata, Tone pa tresel in razbijal na nizki strehi. Skopuh Primož je bil tiho kot miška. Srce mu je utripalo in tolklo kot kovaško kladivo, lasje so mu vstajali, oči so se mu vzbulile in zalile s krvjo. Čul je pogovor pod oknom, zakaj fantje so nalašč tako glasno govorili, da jih je slišal, in bal se je zavpiti in zaklicati na pomoč, ker bi potem takem bilo takoj po njem. Splazil se je iz postelje k svoji skrinji, kjer je hranil svoj denar, jo krčevito objel, stiskal v eni roki nož, v drugi ključ od skrinje in pričakoval smrti. Hotel se je pa braniti in med bojem klicati na pomoč, zakaj trideset tatov bi gotovo sam ne zmoget.

Po strehi, pred vrati, po oknih je pokalo in razbijalo, čule so se pritajene kletvice. Fantovsko petje se je bližalo vedno bolj in bolj.

»Odpri, stari, če ne ti pustim hišo zažgati, da se boš spekel v njej!« je robantil Pepe.

Molk v sobi. Skopuh se je tresel po vsem životu, odprl je usta, da bi zaklical fante na pomoč, a ni mogel spraviti glasu iz sebe. Strah pred smrtjo, skrb za denar mu ni dala nobene pametne misli, kar onemel je.

Vrata so se še enkrat stresla, okno zažvenketalo, streha se stresla, nato pa je vse utihnilo. Fantje so bili že tik pred njegovo kočo. Starec je skušal še enkrat, da bi zavpil, a ni šlo. Kakor da bi ga držal kdo za goltanec, je dajal samo grgrajoče, nečloveške glasove od sebe. Petje je naenkrat utihnilo, starcu se je zdelo, da so se gotovo sprijeli.

Kar potrkala nekdo na okno.

»No, oče, kaj pa tako smrčite? Ali so se vam kronce zaletale v grlu?«

Pepe, ki se je že prelevil iz tata v Pintarjevega Pepeta, je vprašal z zasmehljivim glasom, komaj zadržajoč smeh.

»O-o-o, Bog pom — — —« se je izvilo starcu iz grla.

»Kaj pa, kaj?«

»O, o, pomagajte, rešite me, usmiliti se me! Vse vam dam, le rešite me!« je jecljaje govoril Primož, ko je spoznal domače fante.

»Kdo vas pa davi? Kdo vam hoče kaj? Ali vas morda mora tlačiti? Zoper njo nimamo mi pomoči!«

»Pridite noter, rešite me, požigalci, tatovi, roparji, o, joj!«

Fantje so vdrli pri vratih. Smešen prizor se jim je nudil. Skopuh Primož je z izbuljenimi očmi zijal v nje, objemal napel nag skrinjo, tresel se kot šiba na vodi, bil je ves moker od potu, lasje so mu baje posiveli v tistih groznih trenutkih do zadnjega.

»Saj ni nikjer tatov! Sanjalo se vam je!«

»O ne, bili so, bili, trideset jih je bilo, sam Bog vé, da so bili! Varujte me to noč, plačam vas, samo ne hodite odtod!«

»Saj ni nikogar!«

»Je, je! Oh, prosim vas, ne hodite odtod! V nedeljo vam plačam vina kolikor hočete!«

»Ne bilo bi sicer prevelike škode, če bi vas tudi okrali, saj poštenim potom si itak niste pridobili svojega imetja! Pa naj bo, vi nam plačate v nedeljo za pijačo, mi pa vas bomo nocoj varovali!«

Fantje so odšli. Odpeli so čez vas, potihnili na drugem koncu vasi, se nasmejali in zbijali šale na račun ubogega Primoža. Nekateri so šli povasevat k svojim dekletom, drugi so ostali še nadalje skupaj, med njimi Janko. Pintarjev Pepe mu je dajal navodila, kako naj se brani pred očetom in ga vedno bolj in bolj vnmal za sebe in svoje tovariše.

»Ne vdaj se, saj nisi otrok! Danes smo napravili izvrstno šalo! Z Bogom!«

Janko je odšel počasnih korakov proti domu. Ni se mu zdelo vredno iti spat, ker se je že bližalo jutro. Vzel je koso na ramo in odšel na travnik.

2. Razpor.

Prihodnjo nedeljo so fantje pili v gostilni pri županu, da je bilo veselje. Vino je kar teklo od mize, kak plesalec se je zadel ob mizo, prekucnil vse kozarce in še bokal po vrhu. »Kaj zato! Ančka, drugega na mizo!« je odredil Pintarjev Pepe z zadovoljnim obrazom in pomolil natakariči prazen bokal pod nos. Fantje so bili veseli, dovtipni, nagajivi; smeš in šala, petje in vriskanje se je razlegalo po celi vasi; hreščeči glasovi harmonike so privzdigali fantom noge, vabili še druge vaščane med mlad svet, vzbujali spomine starcem. Kar čudila se je cela vas, kako, da so fantje danes tako veseli; so sicer tudi druge nedelje plesali in uganjali svoje burke v gostilni, a kaj takega pa še ne kmalu! I, seveda! Kaj so ljudje vedeli, kdo so bili tatovi pri Primožu! Vedeli so le, da so fantje pregnali lopove, da niso umorili skopuha in mu zažgali koče. Kakor blisk se je raznesla na vse zgodaj zjutraj onega dne strašna novica po vasi: »Tatovi,

roparji so nas obiskali ponoči!« In marsikateri bolj denarni vaščan je s tresočo roko izvlekel iz omare mošnjiček, preštel parkrat svoje denarce, da mu ne manjka kaj srebrnih kronic; ob vodnjaku, na vasi pod lipo, na polju pri delu, v gostilni pri vinu, povsod se je obravnavala le ta najnovejša novica. Možko in ponosno so hodili fantje po vasi, se natihome smejali prestrašenim ženicam in si mislili svoje. A uživali so velik ugled pred vaščani. Vsa vas je vedela, da se ima le njim zahvaliti za rešitev, ko bi njih ne bilo, bila bi vas danes kup pepela, ljudje okradeni in pomorjeni. »Roparji — in trideset — pa s puškami — še več jih je bilo, verjemite mi!« so sklepale dekleta na potoku in bile ponosne na fante, vsaka seveda na svojega. No, in možakarji? I, klepetali seveda niso kot ženske, a dobre volje vseeno niso bili. Privoščili so sicer skopuhu Primožu, da so ga malo oplašili tatovi, saj si je denar le prigoljufal, a če bi nje obiskali tatovi? Slaba bi predla! In tako se je zgodilo, da so ženske pregovorile svoje može, da so krenili v nedeljo popoldne v gostilno, razvezali svoje oguljene mošnjičke in bili radodarni, da ne kmalu tako. Tudi njihove starejše hčere, godne za možitev, so prišle z njimi, da se nekoliko pozabavajo, malo zaplešejo in mogoče ogrejejo kako srce za sebe in svojo lepoto.

Bil je torej to dan, kakoršnih ni veliko v vasi. Fantje so slavili svojo zmago, moške jih skušali še bolj pridobiti zase, da bi jih branili pred morebitnim zopetnim napadom. Stari Primož ni prišel, a obljubil je plačati par bokalov. Ni je bilo skoraj hiše, ki ne bi bila zastopana; stare babnice, ki so ob drugih plesih klepetale in obirale plesalce in plesalke, so ta dan molčale, zmajevale z glavo in venomer ponavljale: »E, e, mladina, mladina, mladina nori!«

Grahkovo hišo je zastopal Janko. Omenil je sicer očetu, naj gre tudi on, a ga je zavrnil rekoč, da ima doma vina, za zabavo mu pa itak ni. »Kakor hočete!« je zgomiznil Janko z ramo in odšel sam. Ni veliko govoril z domačimi od onega večera. Oče se je držal čmernega in slabe volje, mati je sicer govorila prijazno z njim, a čutil je iz njenih besed neko očitanje, češ, zakaj ne ubogaš očeta? Sestra ga je pa v začetku skušala pridobiti s prijaznostjo, a ko ni to nič pomagalo, mu je kar naravnost povedala par kih. »Ženska naj drži jezik za zobmi, saj ničesar ne razume!« ji je odgovoril Janko in ji pokazal hrbet. S hlapcom Štefanom sta govorila le o gospodarskih stvareh. Janku se je oglašala po dnevi vest, a hitro jo je zamoril in hodil vsak večer na vas med tovariše, kjer je bilo veselje, šala in dovtip doma. Pintarjev Pepe ga je očitvidno pred vsemi odlikoval in ga uvajal v vse tajne zadeve fantovskega življenja.

Harmonika je zahreščala, pari so se zavrteli, fantje so bili ob tla in vrteli svoje družice, da jim je sapa primanjkovala.

»Zakaj ne plešeš?«

Pepe je prisedel k Janku, mu del roko na ramo in ga pogledal v oči.

»Eh, saj veš, oče!«

»Ha, ha, torej ti še vedno nisem dopovedal, da nisi več otrok, da si fant! Pusti ga, naj se čmeri nekaj časa, bo že kmalu boljši! Kje imaš pa sestro?«

»Ni je tukaj!«

»Vidim, da je ni! Zakaj ne pride?«

»Ne vem!«

»Pojdi jo iskat! Mora priti, nocoj bom še plesal z njo!«

»Ne bo hotela priti!«

»Mora! Hodi!«

Pepe je ukazal z ostrim glasom. Videlo se mu je, da je užival pri vojakihi pred par leti kaprološko čast.

Janko je krenil počasi proti domu, vedel je, da bo slabo opravil, a poskusil bo le, da ga ne bo Pepe zopet zmerjal z otrokom.

Micika je brala na vrtu neko knjigo.

»Ali si se že vrnil? Hvala Bogu, sedaj si vendar sprevidel, da je boljše doma, nego med onimi . . .«

»Ne govori po nepotrebnem! Pojdi z menoj!«

»Kam?«

»V gostilno!«

»Ali si na glavo padel — jaz, pa v gostilno! Nisem bila še, pa tudi ne grem!«

»Moraš iti, danes je nekaj posebnega, nihče ti ne bo zameril, če se danes malo poveseliš in zavrtiš!«

»Ne grem, pa ne grem!«

»Moraš, nihče te ne bo snedel!« je razburjen siknil Janko in jo prijel za roko.

»Pusti jo!«

Oče je zakričal za Jankovim hrbtom in stopil med oba.

»Kaj pa ji vendar hočeš?«

»Nič!« je odgovoril Janko in povedal jezen in osramočen glavo.

»V gostilno me hoče spraviti, hoče, da bi plesala!«

»Tako, tako, torej ni dosti, da sam uganjaš burke in blatiš poštenje naše hiše, še sestro hočeš zapeljati! Sram te bodi!« je s tresočim glasom govoril oče. Janko pa je molčal; rad bi sicer zinil kako pikro, a vsled jeze ni mogel. Rajši bi videl, če bi ga oče še tako osramotil, kot pa, da ga je dobil, ko je spravljal in silil sestro med pijane tovariše.

»Boš videl, Janko, da se boš še kesal, a bo prepozno! Ubogaj me, Janko, in ostani doma! Spoštuj četrto božjo zapoved!«

»No, no, le ohranite pridige zase! Odraščen sem že in jih ne potrebujem!«

Janko se je obrnil in šel.

»Stoj,« je zaklical oče, »zadosti imam že tvojega ponočevanja in drugih neumnosti!

Povej mi kar naravnost, ali se hočeš poboljšati ali ne?«

»Kaj pa pravzaprav hočete od mene? Delam vam ravnotako pridno kot prej; ne morete se pritoževati, da sem postal len! Če se pa ponoči malo poveseлим in razvedrim, če ga spijem ob nedeljah par kozarcev in se malo zavrtim, ni to po mojem mnenju še noben greh! Kaj mi morete torej očitati?«

»Janko, nič ne bi imel zoper to, če bi ti zahajal med pošteno družbo, a tvoji tovariši so precej izprijeni! Speljali te bodo na led in te tam pustilil, veruj mi! Vina imaš doma, ni ti treba hoditi po gostilnah!«

»Seveda, gledam naj kisle obraze, študiram svetnike po pratikah in muhe naj štejem po stropu! Lepa zabava, res!«

»Ne norčuj se, Janko! Dosti knjig imamo pri hiši, lahko si boš nedeljske popoldneve krajšal z branjem!«

»Eh, pustite me, to je za ženske!«

»Torej se res ne misliš poboljšati?«

»Nisem ničesar zakrivil, da bi se mi bilo treba poboljšati!«

»Torej ne misliš ubogati svojega očeta in opustiti ponočevanja?«

»Toda, oče, ne bodite no tako sitni, saj ni nič hudega, če zapojemo na vasi par pesmic in se malo pošalimo!«

»Jaz že vem, kaj je zate dobro in koristno in kaj ti škoduje; hočem ti le dobro! Torej, odgovori, izbiraj med menoj in svojimi tovariši!«

»Ne bodite vendar danes tako sitni in nadležni; kaj vam je vendar padlo v glavo! Čemu naj izbiram?« je odgovoril Janko bolj ponižno; ustrašil se je skoraj pred toliko resnobo očeta.

»Nisem siten, ne nadležen! Zahtevam, da se mi pokoriš! Torej ostani sedaj doma in se ne vračaj v gostilno!«

Očetov pogled je bil resen, Janko je povetil svoje oči pred njim, čutil je, da se sedaj ne more izogniti očetovemu vprašanju. Na misel mu je prišlo, kako lepo in zadovoljno so vsi skupaj prej živeli, kako lepo preživljali nedeljske popoldneve. Ali bi ne bilo boljše, da ni začel kaliti hišnega miru, mirnega družinskega življenja? Kako dober je bil oče, kako ljubeznivi mati in sestra! Ali se res tako zadovoljnega in srečnega počuti kot prej? Pač, ponoči v družbi pozabi na vse, a podnevi ga vznemirja vest, mu očita, ga svari, opominja. Vrne se, Janko! — Tedaj je zahreščala harmonika, poskočno polko je zaigral godec, fantje so zavriskali. Janka je kar nekaj zbadlo pri srcu. Stopil mu je pred oči prizor v gostilni: pari se vrte, dekleta, rdeča kot kri, fantje dobre volje, šaljivi, dovtipni, Pepe navdušuje, malo pozabavlja, sili piti, draži plesalke. Vse veselo, vse dobre volje. Hej, pa bi človek doma sedel in kure stražil!

»Z Bogom, kmalu se vrnem!« se je odločil Janko, premagan od želje po zabavi, od strasti do plesa.

»Tako torej, oni so ti več kot jaz! Dobro, pojdi, a ne pridi več nazaj! Dokler se ne spokoriš, te ne maram v hiši!« je s povzdignjenim glasom izrekel oče.

»Ne prenašli se!« ga je s solzami v očeh zaprosila žena, ki se je prikazala na dvorišču.

»Oče, ne dražite ga!« se ji je pridružila hči.

»Naj pa uboga! Oče njegov sem, mora me ubogati! Če se pa ne vrne spokorjen, homo pa zeta dobili k hiši! Boljši gospodar bo kot tak ponočnjak in neubogljivec!«

Tedaj pa je vskipelo v Janku. Zdelo se mu je, da ga sovraži oče, da ga preganja sestra, ki bi se rada polastila lepega posestva; zdelo se mu je, da ga nalašč preganjajo, samo, da bi se ga iznebili. Tudi popito vino mu je stopilo v glavo in še povečalo njegovo jezo.

»Ha, tako, zeta bi radi imeli, zeta! Dobro, pa ga imejte! Ne bom ti delal napotja, ti hinavska sestra, le omoži se! Meni pa izplačajte doto, da lahko odidem po svetu!«

»Dobil boš doto!« je rekel oče.

»Pa kmalu!« je zaklical še Janko in izginil za ogrom. Nepopisen srd je začutil v svojem srcu do svojih starišev in sestre, zakaj prepričan je bil, da so nalašč tako ravnali, da bi se ga le iznebili. Začul je sicer jok matere in sestre, začul očetove pomirjevalne klice, a hitel je le naprej, da utopi svojo žalost in jezo v vinu.

In pil je Janko tisti večer veliko in se napil, da sam ni vedel, kaj se z njim godi. Povedal je Pepetu, kako je opravil doma, in Pepe je bil zadovoljen z njim.

»Prav si naredil, pokazal si, da si fant! Bomo jo pa v Ameriko mahnili, če nam tukaj ne bo po volji! Le pij!«

»Da, v Ameriko!«

In Janku se je zdela ta misel krasna, čudil se je, da mu ni že prej prišlo kaj takega na misel. Bo pa šel, videl in obhodil mnogo sveta, prislužil mnogo denarja, se vrnil, a si kupil še lepše posestvo kot je očetovo. O, le naj omožijo setro na domu, le naj mu kljubujejo, strli ga ne bodo.

Več kot polovica fantov je bilo za Ameriko. Sklenili so, da gredo na vsak način, a govorili seveda niso resno, vino jim je zmešalo glave, da sami niso dosti vedeli, kaj govore. Janko jim je pa verjel in bil vesel, da se tako vsi strinjajo z njim.

Skoro vsi vaščani so že odšli domu. Fantje so postali še bolj veseli. Godec je moral venomer raztegovati svojo harmoniko, fantje so pa plesali sami med seboj. Hripavi glasovi so doneli po vasi in se mešali s hreščečimi glasovi harmonike;

mize in tla so bile polite od vina, kozarci prevrnjeni, stoli zmetani na en kup; težak, skoro neprodiren vzduh je vladal v sobi in omamljal pijane fante še bolj. Oj ta nesrečni alkohol! Veseli so danes fante, razvedril in razveselil jih je za par trenutkov, a jutri bo glava težka, noben ud ne bo za delo, žejni bodo še bolj kot danes in — pili ga bodo zopet, dokler bo še kaj cvenka v žepih. Tako je bilo in žalibog bo najbrž ostalo, ker ne spoznajo ljudje skritega svojega sovražnika.

Polnoč je že odbila, ko jih je začel krčmar nalahko in prijazno goniti domov. Fantje se niso v začetku zmenili za njega, ko pa je začel postajati nadležen, se vzdigne Pepe: »Kaj, vi nas gonite spat! Sram vas bodi! Toliko smo vam spili, toliko dali zaslužiti, a v zahvalo nas gonite iz krčme! Dobro, posledice pa le sebi pripišite! Lahko noč!« Krčmar se je sicer izgovarjal, da ni mislil tako hudo, a fantje ga niso ubogali, odšli so gugaje se ter se zaklinjali, da se maščujejo.

Pepe je spremil Janka proti domu in mu govoril neprestano. Janko ga ni veliko razumel, a kakor v sanjah se mu je zdelo, da nekaj klepeče o nekakem zetu, o njihovem zetu, o njegovi sestri Micki in take podobne reči. Par korakov pred hišo ga je spustil, mu še šepnil na uho, naj zavriska pod oknom, in odšel. Janko se je prigugal do ogla, se prijel za zid in s pijanim glasom zavriskal, da bi podražil domače, šepnil besedo: Amerika, nato pa se zvrnil po tleh. Mati in oče so ga slišali, mati je pretakala solze, oče se ježil. Izpod svisel se je pa potihem splazil hlapec Štefan in spravljal Janka na seno spat.

3. Pod oknom.

Drugega dne se je Janko zbudil šele okoli poldne. Grlo mu je bilo suho, vso telo onemoglo, glava težka kot butara. Začul je očeta, ki je na dvorišču nekaj naročeval hlapcu. Za hip se ni spomnil, kaj je pravzaprav z njim, pogledal je okoli sebe in videl, da mu je nekdo prinesel zajutrek, ozrl se je na nebo in videl, da je solnce že prepotovalo polovica svojega vsakdanjega pota, in začudil se je, da je toliko časa spal. Stopil mu je nato pred oči včerašnji prizor na vrtu in razjezil se je sam nase rekoč, čemu sem prišel domu spat? Ni se spominjal, kako je prišel domu, kdo mu je pomagal na svisl. Vstal je in pogledal po dvorišču: domače kure so brskale pod skrbnim vodstvom peteljina po dvorišču in se valjale po prahu, hlapec Štefan je izvlekel iz kolnice plug in nekaj popravljaj pri njem, oče je pa pripeljal iz hleva konja in ga napajal pri koritu; iz hiše se je slišal materin klic. Mehko je postalo Janku pri srcu; tako lep in krasen se mu je zdel ta prizor, da mu je skoraj žal postalo, da se je včera skregal in da bo čez nekaj časa gospodaril na tem domu tuj mož, sestrin mož.

Hlapec je dal plug na voz. Hipoma se je spomnil Janko, da so se v soboto dogovorili, da bodo danes orali oni kos za vaškim potokom. Vse misli so mu naenkrat izginile iz glave, zlezal je iz svisli, skočil v hišo, se preoblekel, popil par kozarcev vode in stopil k vozu. Vzel je očetu molče vajeti iz rok, pomignil Štefanu na voz in pogнал. Že par let ni oče več opravljaj težjih gospodarskih poslov in Janko bi se čutil žaljenega, ako bi mu sedaj naenkrat oče prevzel delo.

Med oranjem ni veliko mislil na svoje tovariše in na Ameriko. S hlapcem nista govorila ničesar. Zvečer je Janko doma izpregel, napojil in opravil živino in konja, nato pa se vlegel pod staro jablano v travo. Zagledal se je v nebo, večerjati ni ni hotel iti. Sam sebi se je čudil, kako, da je danes vendar še pomagal doma, saj so ga vendar takorekoč že odpodili od domače hiše. In prišlo mu je na misel, kako se mu bo godilo po svetu; ali bo tudi tako brezskrbno živel, bo prost kot doma? Bogve, kaka je ta Amerika, ali se res cedi med in mleko po njej, kot pravijo? Sosedov Jaka se je tudi sprl doma z očetom, pobegnil v Ameriki in sedaj pošilja domov, a piše, da mora težko in trdo delati. Hm, čudna dežela to ...

Janko je mislil in mislil, dokler ni zaspal kar na vrtu. Tisti večer ni šel na vas, a začudil se je zjutraj, ko je videl, da je lepo odet s kocem, da ga ne bi zeblo. Ej, vsaka mati je skrbna, se boji za svoje otroke!

In Janko je zopet šel na delo, in prihodnji dan zopet in tako naprej. Oče je molčal, sestra molčala, mati prijazno in milo spregovorila par najpotrebnejših besed, Štefan je bil po svoji navadi redkobeseden. Janko je odlašal in odlašal, da bi poprosil očeta za denar za Ameriko. Nazadnje se je odločil, da mu tedaj reče, kadar ga bo zopet skušal spreobrniti. Pepe je sicer precej silil v njega, naj se vendar odloči, a Janko ga to pot ni ubogal. Na tihem je pa tudi upal, da se bo oče sčasoma le omečil in sprijaznil z njegovim ponočevanjem, saj ni bilo to po Jankovem mnenju nikak pregrešek, in da bo zopet vse dobro.

Na vas pa je še vedno rad hodil, zlasti ob sobotah. Tedaj so bili fantje najbolj razpoloženi za različne burke in najbolj dovzetni za kako šalo. Takoj prvo soboto po oni nedelji se še maščevali nad krčmarjem, ker jih je podil spat. Pepe je prinesel s seboj staro obleko in nekaj slame. Hitro so nabasali v hlače slame, jih natknili na dva kola, obeseli suknjo na kol, jo tudi nabasali s slamo, zložili vse skupaj — in cel mož je stal pred njimi. Potisnili so mu metlo v roke, pipo v usta, čepico na glavo — in podoben je bil krčmarju, ki z metlo podi fante iz svoje gostilne. Postavili so strašilo pred vežna vrata. Vedeli so, da jih bo krčmar že razumel, kaj hočejo s tem slamatim možem povedati, ve-

deli so, da bo že vedel, kaj pomeni metla, pripravljena na mah, in kaj ogromni trebuh slamatega moža.

In res! Takega smeha pa še kmalu ni bilo v vasi ko drugo jutro. Ljudje so se smejali in norčevali iz ubogega krčmarja, ki se je v začetku jezil in hudoval na fante, a se kmalu potolažil, ali vsaj na videz skril svojo jezo, ker je vedel, da so fantje vendar-le najboljši in najzaneslivejši gostje in obiskovalci njegove gostilne in takih ljudij ne bo noben krčmar gonil od svoje hiše. Sklenil pa je, da jih ne bo nikdar več gonil spat, ali jim kako drugače nagajal in jih dražil.

Fantje so se po tem delu razkropili po vasi. Nekateri spat, drugi pod okno svojim dekletom.

„Ali si bil že kdaj pri njej pod oknom?“ je vprašal Pintarjev Pepe Janka.

„Pri kom?“

„I pri Anici, svoji bodoči nevesti, vendar, kje drugej?“

Janko ga je čudno pogledal. Vedela je sicer cela vas, vedel je tudi on in Anica, da se bosta čez par let najbrž vzela, saj starši so tako sklenili in on in Anica tudi nista imela ničesar proti temu, saj je bil Janko postaven fant z lepim posestvom in Anica ena najlepših deklet v vasi, tudi hči bogatega kmeta. Ampak, da bi hodil pod okno, ponoči? Čemu! Pri belem dnevu se lahko zgovorita in pomenita o vsem, kar jima teži srce. Nimata skrivne ljubezni, ni se jima treba bati ne očeta ne matere, ne vaških babnic, ki navadno stokrat več vidijo kot je res in vselej iz komarja konja naredo. Starši so sklenili, da bi bilo dobro, če se tesneje združita dve tako veljavni hiši in pri tem naj ostane! Pošteno in lepo se bo vse izteklo, ni treba nobenih podoknic.

„Kaj ti v glavo ne pade! Čemu naj bi lazil pod okno?“ je odgovoril Janko po kratkem premisleku.

„Kako si čuden, še vprašuješ, čemu! Pogovoriš se lepo, delaš obljube, ji zidaš zlate gradove in tako dalje — in zabava je izvrstna! Vsak fant mora hoditi pod okno, sicer je mevža!“

„Kaj še, saj ji lahko pri belem dnevu povem vse, čemu bi se skrival?“

„No, le pojdi enkrat, boš videl, da se ne boš kesal!“

Pepe je odšel in pustil Janka samega.

(Dalje prihodnjič.)

=====

Agitirajte za „SLOVENCA“!

=====